

bro voljo in poštene namene. Ena izmed prvotnih organizacij potom asociacije v kulturne namene je država; ona ni drugačega nego organizacija pravičnosti in reda v kulturne svrhe, v realizovanje kulture ali udobnosti. Gotovo smo še daleč oddaljeni od ugodnega položaja glede udobnosti večine, smo še v tem oziru v otroških povojih, in vrhutega se nam razodeva napredek večinoma povsod neznan in počasen. Temu so vzroke večje in manjše zmote, ki ovirajo dosledno vsak razvoj že od pamtikeva ter učinkujejo ravno sedaj zopet s podvojeno silo. Preden jih začnemo odkrivati in raziskovati, si oglejmo biološko podlago kulturnega prizadevanja človeštva.

Biologija nas uči, da je vsako prirodno bitje organizirano svojemu okolišu ali bivališču primerno. Obratno pa ima za aktivnost, to je za prilagoditve zunanega sveta, za organiziranje okolice, čisto še posebne organe. Vsak organizem že proizvaja ali producira v gotovi meri, to je: prilagodi nvanje razmere in okoliš sebi v prid. Vse te potence se nahajajo pri človeku, ki pripada tudi naravi, v največji meri, to se pravi, narava ga je svojemu žitju primerno opremila. Ni mu sicer razvila posebnih telesnih obrambnih organov, niti posebne fizične sile, razen sposobnosti za dolgo življenje; obdarovala ali razvila mu je vedno čudovitejša razvito živčevje z ogromnimi možgani, ki mu naj služi kot glavni in najizdatnejši aktivni organ. Po njem nadzoruje vsa druga bitja in intelektualnim potom izpolnjuje človek vse primanjkljaje v najizdatnejši meri. Človeku ni treba toliko svojega organizma prilagoditi naravi in bivališču, on prilagodi naravo sebi po vsem planetu tudi v najneprimernejših krajih. Preobrazil je že mnogo zemlje, in koder je naletel na bitja, ki so njim interesi napram njegovim v nepremostljivem antagonizmu, jih je s skupno močjo iztrebil. Čim višje se je vzpel duševno, tem intenzivnejše je deloval, da si ustvari ugodno in udobno stanje. Če duševna razvitost in večji duševni zaklad sta končno pomagala človeškemu rodu, da se je povzpela do sedanjega stopnje. Čaka ga pa še ogromno delo, preden ukroti vso zemljo in njene sile in jih izrablja v taki meri, da bo vsega dovolj ter udobnost splošna. Priroda s svojimi silami, človeštvo s dosedaj pridobljenimi sredstvi tvorita kapital, treba je še pomnoževanja in širjenja idej, na to aktivno učinkovanje in pomnožna produkcija se vrši. Draginja se da premagati le s pomnoženo produkcijo, ker je splošna ne samo zaradi slabih letin; gledati je treba na splošno hitrejšo in uspešnejšo proizvodnjo ali prilagoditve narave na eni strani, v drugo pa odstraniti polagoma, a neizprosno, vse ovire in zapreke živahnega obrata, skratka, kulturno moramo hitreje napredovati. Oglejmo si torej največje ovire kulture! So to razne zmote, kakor sem že prej omenil, ki jim je žalibog človeška narava skoro v isti meri pristopna, kakor je človek zmožen bližati se spoznanju resnice, zakaj intelekt človeški je šele plod kulturnega prizadevanja, razvijajoč se polagoma.

Prva zmeta posebno med ljudstvom je vključ razširjajoči se izomiki malouvaževanje, da, celo zanikanje pomena posemeljskega življenja. Javlja se v najrazličnejših oblikah, v lehkomišelnosti v vsakem oziru. Premalo se še večinoma prizadevamo izboljšati zase in potomce eksistenčni položaj z intenzivnejšim proizvodnjem. Malokateri je zmožen pregledati sedaj potrebno učinkovanje za bodočnost. Ponekod še sedaj lahkomišelnost zapravljajo eksistenčne pogoje, ki jih nuja priroda v rastlinstvu in živalstvu, iz zaničevanja do prirodnih bitij in sil. Svoj zarod še vedno prerado zanemarjajo glede naobrazbe k sposobnosti za izvrševanje poklica ter

ni. Več izražajo s pogledi in kretnjami, nego z besedami. Po enourni hoji v notranjih jamah začnajo glasneje občudovati, dotikajo se kapnikov, ker lastnim očem ne verjamejo. Na Kalvariji pa se jim izlije iz src »Lepa naša domovina!« Nikdar je še niso peli tako lepo, tako temperamentno. Tež so sledile v presledkih slične domorodne in preproste narodne pesmi tako, da so naši malčki obrnili pozornost tujcev nase, kar je še pomnoževalo njih navdušenje. Skoraj vsi so tudi potom jamske pošete na razglednicah oddali pozdrav na svoje. Po obedu smo se odpeljali domov.

Niti naporna pot, niti deževje ni spravilo otrok z radostnega razpoloženja, in svojcem niti dopovedati ne morejo, kaj so lepega videli. Naša šola prireja izlete že par let. Doslej je uspel vsak v zadovoljstvo staršev in otrok in v zadoščenje učiteljskega, ki sprejema o takih prireditvah pač veliko skrb in odgovornost v zvezi z gmotno žrtvijo. Toda noben izlet ni učinkoval tako močno, kakor ravnokar omenjeni. Čim višji smoter, tem večja žrtev — tem lepše zadoščenje, ko je smoter dosežen!
(Konec sledi.)

tudi opremljena z eksistenčnimi pogoji za prihodnost. Množica ljudstva živi še bolj za oni svet, smoter njega delovanja je posmrtnost na onem svetu; ustvarjanje boljših pogojev in vzrokov za prihodnje rodove še ne pojmuje. Glede tega svojega nagajenja je pristopna masa vsaki nesrečni sugestiji in po sugestiji vpliva tudi na nedospelo in onemogoča svoboden duševni razvoj.

Treba je še vedno širiti spoznanje, da ne more nihče kot višje bitje rojen biti nego kot človek, ter je to popolnoma v skladu s poljubnim verskim naziranjem, zakaj tudi konfesije so mnenja, da v posmrtni eksistence na onem svetu more le prehajati bitje, ki je bilo tu rojeno kot človek in tudi koristno učinkovalo kot človek. Zmota v tem naziranju je treba dosledno premagovati potom duševne naobrazbe, to je razumnega dobrega pouka in čtiva. Umevno je, da v tem oziru zaostalo ljudstvo samemu sebi stavlja največje ovire kulturnega napredka; eden rod gineva, prihodnji se pa poraja še v slabših odnošajih nego prejšnji, težko obremenjen z različnimi nadlogami, ki so jim ustvarjali vzroke predniki, zabrede navadno še v hujšo propast. Po tej zmoti upada življenjska intenziteta ponekod na stopnjo golega pričakovanja smrti in boljegastanja na onem svetu. Končni efekt ni bil nikdar drugi, nego pogin za tistega, oziroma za narod, ki življenje umalovažuje in prezira. Prebitek rojenih nad umrlimi ne poravnava primanjkljaja, ker se misleči elementi hitro priklopajo drugim ljudstvom s pametnejšim življenjskim naziranjem.

(Dalje.)

Zveza slovenskih ljudskih knjižnic.

Po vseh slovenskih pokrajinah je veliko število čitalnic, bralnih in podobnih društev, ki bi lahko vsa imela svoje ljudske knjižnice. Nekatera teh društev imajo tudi res lepo urejene knjižnice; velika večina takih čitalnic pa je izgubila svoj pravi namen, ter se je prelevila v zgolj zabavna shajališča. Želeti bi bilo, da bi se slovenske čitalnice zopet spomnile, da so bile ustanovljene v prvi vrsti za čitanje knjig in časopisov ter za poljudna predavanja. Ko bi pogledali v sobo kakega takega »slavnega« bralnega društva, bi videli nemara, da se revije in knjige ne dajo vezati, nego leži vse to literarno blago zamazano, raztrgano, zaprašeno in razmetano po vseh kotih, navadno pod streho mišim v hrano. Naše beletristične revije in knjige »Matiče Slovenske« in »Družbe sv. Mohorja« lahko pogosto najdeš tudi na — straniščih.

Tako piše A. Aškerc v članku »Ljudske knjižnice« v »Ljubljanskem Zvonu« leta 1901.

»Naši zapiski« leta 1906., št. 11, občujejo pod šifro »Razno« sledeče:

»Akademija«, ljudsko izobraževalno društvo v Ljubljani, je priredila v drugem poslovnem letu (1905/06) 22 predavanj. V zvezi s »Prosveto« in s »Sokolom« je pripravljena otvoriti in za prvi čas tudi opravljati javno ljudsko knjižnico v Ljubljani, ako dobi od ljubljanskega mesta potrebno denarno podporo za otvoritev in nadaljnje vzdrževanje. Da postane »Akademija« centrala vsega poljudno izobraževalnega dela na Slovenskem v smislu moderne znanosti in modernega svetovnega naziranja, so se izpremenila pravila v toliko, da morejo biti tudi društva in korporacije redni ali izredni člani.

V načrtu za prihodnje delo »Akademije« so delavske šole, počitniški vseučiliški kurzi in reformiranje čitalnic in bralnih društev.

»Naši Zapiski« leta 1907., stran 175., pod šifro »Razno« prinašajo naslednje:

V Ljubljani se je otvorila »Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica in čitalnica«.

Za prihodnost podaja poročilo »Akademije« sledeči načrt:

Poleg predavateljstva in izobraževalnih kursov nastopaj knjižničarstvo. Sedanjna oblika čitalnic in bralnih društev ne zadošča in ne odgovarja zahtevam. V njih veje več ali manj aristokratski duh, ki zapira pot izobrazbe širšim slojem. Reformiranje izobraževalnih društev, knjižnic in čitalnic v smislu javnosti je ena izmed glavnih nalog izobraževalnega dela.

Pri vsem je treba koncentracije. Centraliziranje izobraževalnih društev je utemeljeno z duševnega in gmotnega stališča. Ljudska izobrazba v smislu predavanj, knjižnic, čitalnic in poučnih tečajev itd. je mogoča sistematično le, ako so dane duševne sile in gmotni pripomočki. Oboje je potrebno in se dosega le z združenimi močmi. To je kategorični imperativ za vsako organizirano delo.

Aškerc trdi v svojem članku čisto prav. Glede knjig in časopisov vlada skoro po vseh društvihih grozna zanemarjenost.

Ustanovljena Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica in čitalnica v Ljubljani s podporo slavne ljubljanske mestne občine propeva kar najboljše. Knjig šteje nad 4000. Izdaja letno katalog za svoje obiskovalce. Od ustanovitve l. 1907. pa do 31. decembra 1911, se je izposodilo okrog 80.000 knjig. Natančnejšo statistiko priobčim ob priliki.

Glede centrale, ki naj bi postala »Akademija« v izobraževalnem delu, rečem toliko, da je vse ostalo le na papirju, kakor tudi vsi lepi načrti o nameravani reformi čitalnic in bralnih društev.

Knjižničarstvo se pri nas prav nič ne goji. Enkrat je izdala »Prosveta« vzoren katalog za knjižnice in to je vse. O reformiranju ne morem konstatirati prav nobenega uspeha, in to iz prav umljivega vzroka, ker reforme niso nikjer poizkušali uvesti.

Koncentracija. Dobrobit koncentracije je enoten sistem izposojevanja knjig. Simon Gregorčičeva knjižnica v Ljubljani ima sistem izposojevanja, ki se je povsod najboljše in najpraktičnejše obnesel.

Skupen in natančen pregled o delovanju in stanju knjižnice. Do sedaj sploh ne vemo, koliko knjižnic je po deželi in kako vršijo svojo nalogo.

Finančna korist bi bila v tem, da bi se potom združitve nakupovale knjige mnogo cenejše in ravnotako bi bili stroški za vezavo mnogo cenejši, sploh režija mnogo praktičnejša, preglednejša in cenejša.

Ker pa imajo razna izobraževalna društva prepotrebni sredstev za vse one zahteve, ki so navedene pod točko c, kaže vse na to, da se naj razvijejo v prvi vrsti dobro organizirane ljudske knjižnice. To se da doseči le potom centrale. Po mojem mnenju bi bila v to najprikladnejša Simon Gregorčičeva ljudska knjižnica v Ljubljani. Seveda bi bilo pri tem želeto, da se manjše knjižnice v Ljubljani po raznih političkih društvihih priklopile Gregorčičevi knjižnici, da se na ta način vsaj ena knjižnica razvije v potrebi sedanjega časa. Male društvene knjižnice itak nimajo dovolj sredstev, da bi se izpolnjevale tako, kakor zahteva čitanja željno ljudstvo. Ker pa je naloga političkih društev v Ljubljani širiti kulturo, bi se usojal predlagati, da votirajo cenjena napredna društva bodoči centri slovenskih knjižnic vsakoletno podporo.

V imenu dobre stvari same pozivlja podpisani vse knjižnice in čitalnice in vsa ona društva, ki imajo knjižnice in čitalnice, Akademijo, posebno pa naša akademična in ferjalna društva »Prosveto«, Vesno«, »Balkan« na pripravljali odbor Zveze slovenskih knjižnic v Ljubljani, Wolfova ulica 10. I., na 29. junija ob 10. uri dopoldne.

Povabljeni so vse knjižnice in čitalnice iz vsega slovenskega ozemlja. Vljudo prosim, da bi se me preje obvestilo po dopisnici, kateri g. odposlanec bo zastopal knjižnico ali čitalnico.

Na sestanku se bo ukrenilo vse potrebno za takojšnjo ustanovitev Zveze slovenskih ljudskih knjižnic.

Še enkrat pozivljam, da se vse knjižnice in čitalnice, posebno iz mest, trgov in obrtnih krajev, udeležijo tega sestanka, ker je ustanovitev knjižnične zveze dalekosežnega pomena za razširjenje prosvete med našim ljudstvom.

Štefan Klavs, knjižničar. (Simon Gregorčičeva knjižnica v Ljubljani.)

Poslano.

V novejšem času se ponovno izkuša v Učiteljskem tov. ironizirati moje govore pri zborovanjih Učiteljskega društva za celjski okraj, to pa izključno na podlagi tozadevnih zapisnikov, ki jih objavlja naš društveni tajnik.

Pri zadnjem zborovanju našega učiteljskega društva sem imel referat, v katerem sem v smislu tozadevne Zvezine okrožnice označil svoje stališče napram predlogom, ki jih je stavilo bratsko Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj za letošnje glavno zborovanje slov. štaj. Zveze.

Dva kratka citata ki ju je društveni poročevalec objavil iz mojega podavanja, sta dala zopet povod, da je nek anonimen Tovarišev članek pod naslovom: »Štajerci, ali smo možje« na žaljiv način zavil dotična moja citata ter se je celo drznil sumničiti moj značaj.

Svoje mnenje bom odkrito zastopal pri zborovanju Zveze. Svobodno se mi bo lahko ugovarjalo, in mene bo še veselilo, če se bodo našla uspešnejša sredstva, kakor jih nasvetujem jaz.

Odločno pa si prepovedujem, da bi se iz zasede na mene streljalo potom glasila naše organizacije, v kateri zvesto, pošteno in z nemalimi žrtvami sodelujem že desetletja.

Kaj nameravate? Ali se naše vrste še niso dovolj »izčistile«? Mar li hočete mene tudi ven vreči? Ne grem kar tako!

Apelujem na razsodbo naše organizacije ter zahtevam, da napravi red.

Gotovlje, dne 10. junija 1912.

FRANC BRINAR,
nadučitelj.

Opomba uredništva: Žal nam je, da se čuti tovariš Brinar užaljenega. Izjavljamo, da tega namena nikoli nismo imeli, ker smo sploh proti vsem osebnostim, nikakor pa ne moremo dovoliti, da bi leteli napadi na tov. Brinarja, ki je vedno požrtvovalno deloval (kakor deluje še danes) v naši organizaciji in je bil vsekdar na mestu, kadar je bilo treba zagovarjati koristi našega šolstva in učiteljskega. Vsakršni morebitni spori in kakršnakoli nesoglasja naj se predvsem poravnajo v organizacijah, kjer pa morajo osebni momenti stopiti v ozadje pred stvarjo samo! Zasluznih in delovnih tovarišev ne smemo žaliti in jim jemati veselja do dela, za svoje delo tak nimajo drugega plačila nego zavest, da se nesebično žrtvujejo za svoje ideale! To bodi z naše strani tov. Brinarju povedano v zadoščenje!

Iz naše organizacije.

Iz Zveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Za letošnje XXIV. glavno skupščino Zveze, ki se vrši dne 10. in 11. avgusta v Celju, so izvolila dosedaj svoje delegate sledeča zvezna društva:

I. Učiteljsko društvo za celjski okraj:
1. Franc Brinar, nadučitelj — Gotovlje;

2. Ludvik Černež, nadučitelj — Griže.
3. Feliks Eksl, učitelj — Vojnik;
4. Armin Gradišnik, nadučitelj — Celje;

5. Anton Petriček, nadučitelj — Žalec;
6. Anton Sivka, nadučitelj — Št. Jurij;
7. Franc Voglar, učitelj — Celje.

Namestnika:
1. Josep Čulek, učitelj — Št. Jurij.
2. Mimika Confidenti, učiteljica — Petrovče.

II. Učiteljsko društvo za Svetolenartski okraj.

8. Alojziji From, učitelj — Sv. Lenart v Slov. gor.;

9. Alojzija Ferlež, učiteljica — Sv. Jurij v Slov. gor.;

10. Elizabeta Zemljč, učiteljica — Sv. Jurij v Slov. gor.

III. Gornjegrajsko učiteljsko društvo.

11. Ivan Kelc, nadučitelj — Nova Štifta;

12. Ivan Burdjan, nadučitelj — Šmartno pri Gornjem gradu.

Namestnik:
3. Josip Bizjak, nadučitelj — Bočna.

Skupne zadeve.

Iz IX. vodstvene seje (30. maja 1912).

1. a) Dne 23., 24. in 25. aprila je bila na Dunaju odborova seja Zveze avstrijskih učiteljskih Zvez, pri kateri so bili navzoči poleg zastopnikov slovan, učiteljskih društev tudi zastopniki nemške učiteljske Zveze. (Natančnejše poročilo glej v zadnji številki »Učit. Tovariša«.)

b) Odbor Zveze slovenskih učiteljskih društev je imel svojo redno sejo istotam in ob istih dneh. V tej seji se je sklenilo, da se letos radi neznosne draginje ne vrši učiteljski kongres v Krakovem, kakor je bilo že določeno, ampak vrši se samo seja delegatov (vsaka Zveza odpošlje 3 zastopnike) in odborova seja.

c) Ob tej priliki je tovariš Jessen, urednik »Lehrer-Zeitung«, na vprašanje predsednika naše Zveze odgovoril, da poroča v tem listu o najvažnejših učiteljskih zadevah takoj, izogne se v poročilih samo onemu, kar bi utegnulo škoditi našim skupnim težnjam.

2. Zavezin predsednik je s Celjskim pripravljalnimi odborom za letošnje glavno skupščino glede dnevnega reda in drugih priprav že v dogovoru.

3. Brežiško - sevnško učiteljsko društvo je poslalo Zavezi na njega zadnjem občnem zboru sprejete predloge. O teh se sklene:

a) Točka »Stalno nameščenje okrajnih šolskih nadzornikov« se postavi na dnevni red letošnje glavne skupščine. Društvo naj javi vodstvu pravočasno svojega referenta.

b) Enoten pravopis je zlasti za slovenske šole nujno potreben. Predsednik stopi v razgovor s prof. dr. Fr. Iličičem, predsednikom »Slov. Matice«, katera naj se obrne s prošnjo na c. kr. naučno ministrstvo, da skliče vlada v najkrajšem času v ta namen posebno anketo.

c) Besedilo o izpremembi cene, oblike in vsebine »Učit. Tovariša« se je poslalo uredniku E. Ganglu z naročilom, da naj se on v prvi vrsti izjavi o taki nameravani izpremembi. Vodstvu Zveze se zdi taka preosnova izredno umestna, zato se bo o njej razpravljalo tudi v upravnem odboru in najbrže celo v delegaciji.

d) Želji, da naj imajo učiteljski abiturijenti vsako leto zborovanje pod

nadzorstvom »Zaveze«, vodstvo ne more ugoditi, ker je mnenja, da naj ostanejo novinci pri enakih prireditvah prosti brez spon. Pač pa je Zaveza po svojih zastopnikih vedno rade volje pripravljena pomagati jim, bodisi z nasveti ali pa kakorkoli. Priporočila pa se, da so abiturienti v svojih referatih stvarni in da zlasti vlade ne napadajo.

4. Določi se v glavnem programu XXIV. glavne naše skupščine.

5. Vodstvo Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem se naprosi, da določi kak referat, ki je aktualen za Štajersko in da sporoči pravočasno vodstvu Zaveze tudi poročevalca.

6. Izpolnjene pole o načrtu izpremenjenih pravil prihajajo še vedno. Med drugimi so jo poslali koroški učitelji, ki so včlanjeni v društvu »Korotan«.

7. Predsednik Zveze društev meščanskih učiteljev na Moravskem, ravnatelj Peter Skalický, je praznoval ta mesec svojo 50letnico. V imenu Zaveze mu je čestital predsednik osebno, ko se je ta na povratku z letovišča mudil v Ljubljani.

8. Zvezi narodnih društev za Štajersko in Koroško je bil na njeno prošnjo odposlan imenik učiteljskih društev, ki so včlanjena v naši Zavezi.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Sporod obnega zbora, ki se vrši 28. in 29. dne junija t. l. v Ptuj.

I. Odborova seja 28. junija ob 6. uri zvečer v Nar. domu.

II. Delegacijsko zborovanje dne 29. junija ob 10. uri predpoldne v Nar. domu.

1. Poročila odbornikov.
2. Določitev sporeda za občni zbor.
3. Predlogi.
4. Volitve.
  - a) odbora,
  - b) treh pregledovalcev računov,
  - c) odbornikov za Lehrerbund,
  - d) delegatov za Lehrerbund,
  - e) delegatov za Zavezino skupščino.
5. Slučajnosti.

III. Odborova seja takoj po delegacijskem zborovanju v svrhu konstituiranja.

IV. Občni zbor ob polu 4. popoldne v Narodnem domu:

1. Predavanje »Kam plovemo, tovariši?!« (Lud. Potočnik.)
2. Učiteljska gospodarska zadruga. (Ljudev. Černej.)
3. Zvečer ob 8. uri koncert v Narodnem domu, katerega priredi Ptujsko uč. društvo.

VI. V nedeljo, 30. junija eventualni izleti: a) v bližnje okolice; b) v Haloze; c) čez Ormož, Svetinje, Jeruzalem v Ljutomer, skozi najlepši del Ljutomerskih gor, ako se oglasi dovoljno število udeležencev. Vodstvo.

Saleško učiteljsko društvo poleti v četrtek, dne 20. junija t. l., v Smartno na Paki ter zboruje tamkaj ob pol 11. uri dopoldne po sledečem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Dopisi in društvene zadeve. — 3. Šaljivo predavanje (tov. Košutnik). — 4. Slučajnosti.

Čenjeni člani sosednih učiteljskih društev ter drugi gostje se uljudno vabijo in so presrečno dobrodošli.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo redni občni zbor 9. maja t. l. v Klanecu. Udeležba je bila za istrske razmere naravnost ogromna; zakaj od 40 rednih članov se jih je zbralo 32. Zborovanje je otvoril predsednik Ant. Urbančič s primernim nagovorom, ki ga je končal s tem, da je prebral iz »Učit. Tovariša« spis, ki nosi naslov »Vseh živih dan«, ker ta sestavek je kakor namenjen za istrske razmere. Na to prečita tajnica zapisnik izrednega občnega zbora 5. okt. 1911 in ker noben ne ugovarja zapisniku, poroča o društvenem delovanju v l. 1911-12, katero poročilo je sprejel občni zbor s polnim zadovoljstvom. Blagajniško poročilo je izkazalo, da je imelo društvo v pretečenem letu 217:71 K stroškov. Račun je bil od občnega zbora soglasno potrjen in izvoljeni so bili sledeči pregledovalci računov: Marčelja Anton, nadučitelj v Hrušici, Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje, in Petaros Ivan, voditelj Golac.

Predno se je pričela volitev predsednika in odbora, opozori predsednik, da se lahko voli pismeno ali pa ustno, kakor določi občni zbor. Fran Venturini predloži, naj se voli ustno in ker je občni zbor temu predlogu pritrtil, se je vršila 5 minut kasneje volitev. Na predlog Greg. Leonardisa je bil soglasno zopet izvoljen predsednikom Ant. Urbančič, nadučitelj v Beljuncu, ki je sprejel volitev, a ob tej priliki pozval članstvo, da skrbi, da se vse učiteljsko drži in ravna po sklepih občnih zborov ter naj ima zaupanje v predsednika in izvoljeni odbor. Na predlog Fr. Venturinja so bili izvoljeni sledeči odborniki: Šiškič Stefan, nadučitelj

Herpelje-Kozina, Jereb Fran, nadučitelj Dolina, Leonardis Gregor, nadučitelj Krkavi potok in Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje. Koj po občnem zboru je bila odborova seja in odbor se je ustanovil sledeče: Šiškič, predsednik, odborov namestnik, Jereb, blagajnik in Brce, tajnik. K nadaljni točki (volitev delegatov v zavezo) opozori predsednik, naj se izvoli take delegate, ki se bodo udeležili glavne skupščine Zaveze, a obenem naj se pazi tudi na to, da se voli take, ki poznajo naše deželne razmere. Na predlog Jerebov so bili izvoljeni sledeči tovariši: Urbančič, Valentič, Venturini in tovarišica Mayer.

Koj po tej volitvi se je prešlo k točki: pregledovanje načrtov deželnih zakonov. Tovariš Valentič referira o treh načrtih, a na predlog Šiškičev se izroči vso zadevo v pretres odboru, pri katerega sejah naj prisostvuje tudi referent Valentič.

Razpravljati se je imelo še posebej načrt zakona, s katerim bi se imela izvršiti nova regulacija učiteljskih plač. Tovariš predsednik pravi, da se vse avstrijsko učiteljsko poteza zato, da bi imelo ljudsko-šolsko učiteljsvo enake plače kakor jih ima državno uradništvo XI., X. IX. in VIII. plačilnega razreda, zato pa naj ima istrsko učiteljsvo enako urejene plače, kakor jih imajo državni uradniki teh razredov. Dalje še utemeljuje, naj ima učiteljsvo ženskega spola enake plače kakor učiteljsvo moškega spola. Oba tozadevna predloga sta bila sprejeta soglasno.

V razgovor je prišla tudi točka, ali naj se smejo učiteljice poročiti ali ne, a na predlog Šiškičev se je sklenilo, naj referira o tem na prihodnjem izrednem občnem zboru ena cenjenih tovarišic.

Naš deželni šolski svet še ni izdal določil, kake naj bodo tiskovine zaradi šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905, zato se sklone, naj se spravi zadeva na dnevni red pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci, da se jih da potem v zalogo Učiteljski Tiskarni, ker dosedaj se rabi na nekaterih šolah Kranjske, a na nekaterih še stare tako da ni enotne ureditve.

Na to zaključil predsednik zborovanja, in ostali smo vsi pri skupnem obedu v hotelu gospe Fani Zagarjeve, katera nas je izborna postregla, zato bodi ji tu izrečena zahvala in nje hotel bodi priporočen vsakemu, ki pride v Klanec. Med prijateljskim razgovorom nam je le prekmalu potekel čas; večina se je odpejala z vlakom, ki noče čakati.

Književnost in umetnost.

Albert Sič: Trgovsko računstvo za trgovske nadaljevalne šole in enoletne trgovske tečaje za deklice. I. del.*

Nša šolska literatura je napravila zadnje čase velik korak naprej. Vsak Slovenec, ki sta mu napredek in blaginja narole količkaj pri srcu, mora iskreno pozdravljati to eminentno dejstvo.

Kakšni siromaki smo bili še pred kratkim baš na vsujem šolskoliterarnem polju! Nad ledino smo obupavali, ker se nam je zdelo, da je nikdar ne preorjemo, nad svojimi zmožnostmi smo dvomili in se tako, toneči v brezupno resignacijo, zatekali vedno le k sosedom.

Nikakor ne mislim, da danes ne potrebujemo več nobenega šolskoliterarnega posojila, bila bi to za ta hip še jako predrzna izjava. Toda nepobitna resnica je, da se nalaga naš kapital na jako visoke obresti in iz tega mora vznikniti počasi le — osamosvojitev! Treba pa je še mnogo dela, in sicer nesebičnega dela.

Slovinci smo sicer jako navdušeni ljudje, tega nam ni še res nihče odrekal, kdor nas je sodil, ali tega nam tudi ni pozabil očitati, da smo jako dostopni za malodušnost. Kar spremljamo danes s ključ hosa, to navadno jutri kamenjamo, in to je naš največji greh. Koliko dobrega smo že razdrli s to vihravostjo! Taki smo vsepovsod, kamorkoli se ozremo, in tudi šolskoliterarno polje nam ni v izjemo.

Pri vsej tej nehvali pa vendar vstajajo iz naše srede — in celo vedno pogosteje! — moške, polni idealov in ljubezni do povzdige naše kulture in z nesebično požrtvovalnostjo zastavljamo v ta namen svoje sile in zmožnosti. Ti moške delajo v zavesti, da noben trud za napredek ni ničev, prav zato, ker je napredek naraven in je narava večna. Kolikor smo jim mi pre malo hvaležni, jim bodo gotovo naši znanjci hvaležnejši.

Albert Sič nam je dal novo knjigo: »Trgovsko računstvo«, I. del. Druga dva dela izideta v kratkem, in potem se bo knjiga tudi strokovno ocenila. Moj namen je, da izpregovorim o knjigi na tem mestu le nekaj besed s stališča ljudske šole ter naših malih trgovcev in obrtnikov, ki jim

* Založilo trgovsko društvo Merkur. Natisnila Narodna tiskarna, Ljubljana 1912. Cena vezani knjigi K 1.60.

bo imenovano delo lahko v marsikaterem oziru s pridom služilo, dasi je v prvi vrsti namenjeno trgovskim nadaljevalnim šolam in enoletnim trgovskim tečajem za deklice.

Veliko koristnega bo lahko zajel ljudskološki učitelj že iz I. dela, dasi obsega ta del samo prvotne pojme o računstvu in računskih operacijah. Lepo število praktičnih zgledov in nalog nekako ilustrira ves I. del. Skoro vse te naloge bi se dale izračunati že na večrazrednici. Poleg okrajšaneve prostora pri računskih operacijah, ki bi se ga ne dalo več enostavneje ponazoriti, se odlikujejo posebno računski prikrajški pri množenju in deljenju ter pregledni podatki mer, uteži in noveev za najvažnejšimi inozemskimi.

Kolikokrat smo prišli v zadrego pri nalogah iz trgovske stroke, zlasti v višjih razredih! Imeli pač nismo pri rokah strokovne knjige. Tej nepriliki se bomo odslej lahko čisto izognili, če se poslužimo Sičeve knjige. S tem pa bomo tudi mnogo koristili učencem, zlasti onim, ki se mislijo pozneje posvetiti trgovski stroki ali vsaj obrti. (Konec prih.)

»Slovan« (6. šte.) ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Pridni birmanec. Iv. Lah: Bajka maja. Fran Milčinski: Sanje. Kmetarija: Poteze. Jos. Premk: Tomaž Gregorin. Pastuškin: Kralj Matjaž. Voj. Mole: Iz svetih ur. Bulbenko Tarasovič: Nesreča. Andrej Rušar: Nedelja. Listek. Poročila. Literatura. Razne slike.

Zvonček objavlja v 6. šte. to-le vsebino: 1. Fran Žgur: Ah, Zapojte! Pesem. 2. Rožnik. Vinjeta. 3. Cvetko Gorjančev: Kaj imaš rajši? ... Povest. Tone Rakovčan: Solnce, Pesem. 5. Fran Košir: Iz Studenic na Boč. Potopis s podobo. 6. Cv. Gorjančev: Pesem nabornikov. Pesem. 7. Fr. Rojec: Povest o življenju. Pesem. 8. Lad. O.: Število zvezd. Poučni spis. 9. Fr. Žgur: Groznja. Pesem. Cvetko Gorjančev: Prvošolcu 7. Juliju Valantu. Pesem. 11. Jos. Vandot: Desetnica. Planinska pripovedka. 12. Lenčica je rumeno potičico. Podoba k planinski pripovedki. 13. Fran Žgur: Povsod vse cvete, zeleni... Pesem. 14. Tone Rakovčan: Pomladna. Pesem. Cvetko Gorjančev: Večerna. Pesem. 16. Tone Rakovčan: V cerkvi. Pesem. 17. Cvetko Gorjančev: Jurjeva. Pesem. 18. Povodni mož žvižga rakom. Podoba. 19. Ivo Trošt: Naročilo. Povest. 20. L. Černej: Šopek pesemc na grob materi. Pesmi. 21. Pouk in zabava.

Vabilo na naročbo. Dognana resnica je, da so javni nastopi s šolsko mladino mogočna izpodbuda k marljivosti otrok in k rednemu šolskemu obisku, in da se po šolskih prireditvah na prav poseben način zbuja in goji v ljudstvu simpatija do šole in do njenega dela.

Za vzporedje šolskih vesellic in slavnosti imamo Slovenci sicer že precej primerne tvarine; pesem za deklamovanje, gledaliških igrice itd., toda primerne glasbene snovi, brez katere si šolske prireditve niti misliti ne moremo, imamo še pač mnogo premalo, take namreč, ki bi ob učenju ne prizadajala niti učitelju niti učencem preveč truda, pa bi se z njo vendarle dosegel popolen uspeh.

Podpisane se je na tem polju že sicer poizkušal, toda po zatrejanju večšakov, ki so zadnje njegovo delce videli, se mu še nobena skladba dosedaj ni tako posrečila, kakor otroška spevoigra, ki jo misli v kratkem izdati in ki nosi naslov:

»Kosova gostija.«

Ko smo to delce, ki je tako preprosto zasnovano, da ga lahko učitelj prozva za otroki celo na najnižji stopnji, leta 1910. uprizarili z učenci I. razreda v Središču, je naredil nastop maličkov tako mogočen vtisk na navzoče starše, da se niso mogli dovolj načuditi, kako je mogoče z otroki, ki hodijo šele pet mesecev v šolo, doseči kaj takega.

Neki kritičen opazovalec je objavil o dotični otroški predstavi v »Narodnem Dnevniku« 1910, šte. 117 med drugim te le vrstice: »Ugajal je zlasti nastop maličkov, ki so peli »Kosovo gostijo«. Ta pesem je nekaj posebnega: prikupna melodija, šaljivo, pristno, narodno besedilo — vse se lepo strinja. Naše mnenje je, da bo »Kosova gostija« napravila pri šolskih vesellicah mnogo efekta, ako jo nje prireditelj prilično objavi.

Če še končno omenim, da je moji spevoigri narisal naslovni list priznani naš strokovnjak K. Humek v Krškem, je s tem rečeno, da ima delce tudi lično in zanimivo zunanjšino. — A. Kosl.

Op. uredništva: A. tem novem delu marljivega tovariša Kosija priobčimo posebno oceno. Za danes »Kosovo gostijo« najtopleje priporočamo.

Svetov. jezik Ido ima med švicarskim učiteljsvom že nad 60 pristašev, ki so večinoma tudi propagatorji tega v resnici zanimivega občila. Pa tudi inteligenca malih naprednih narodov, n. pr. Dancev, Švedov, ga vedno bolj uvažuje, kar potrjuje rastoče število ondotnih Idistov (Idancev).

Razpis nagrade za mešan zbor. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi

letošnje leto svojo 25letnico in priredi dne 8. septembra 1912 veliko narodno slavnost na Proseku pri Trstu. Za to priliko rabi društvo krepak — mogočen mešan zbor, s poljubnim, če mogoče domorodnim besedilom. Bil naj bi to zbor v treh stavih. V ta namen razpisuje nagrado 50 K.

Skladbe (mešani zbori) naj se pošljejo nepreklicno do 10. julija 1912 na naslov »Pevsko društvo Hajdrih na Proseku pri Trstu«, ki izroči nato skladbe posebnemu iz odličnih slovenskih glasbenikov sestavljenemu jury. Skladbe naj bodo v posebnem kuvertu s posvetilom, ime skladateljevo pa v drugi kuverti z enakim posvetilom. Nagrajena skladba ostane last »Hajdriha«, nenagrajena pa se vrnejo. V nadi, da se gg. slovenski skladatelji odzovejo sicer skromnemu razpisu, ostajata za odbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku A. Gorjup, t. č. predsednik, F. Kenda, t. č. tajnik.

SUKNO in modno blago za gospe in gospe pripravila lazovna hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorca na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.

Politiški pregled.

* **Izprememba ministrstva.** Ministrski predsednik grof Stürgkh je, kakor že znano, obolel na očeli. Njegovo zdravstveno stanje ni, kakor poročajo listi, bogve kako nevarno, vendar se širi vedno bolj govorica, da se grof Stürgkh ne povrne več na svoje mesto. Govori se že o izpremembi ministrstva kakor o gotovi stvari. Nekateri hočejo vedeti, da bo novo ministrstvo parlamentarno in imenuje se že imena novih mož. Pravijo namreč, da vstopijo v ministrstvo, in sicer od poljske strani načelnik poljskega kluba Leo in poslanec Gorski, od nemške strani dr. Sylvester in dr. Urban, kateri zadnji je prevzel finančno ministrstvo, za naslednika justičnega ministra dr. Hochenburgerja se imenuje član gosposke zbornice dr. Grabmayr, od češke stran bi vstopila v ministrstvo dr. Fiedler in član gosposke zbornice Vochanka, naučni minister Hussarek bi pa ostal, ravnotako domobranski minister Georgi. Poljedelski minister bi postal knez Schwarzenberg.

* **Koliko izdajajo evropske države za ogleduhe.** Vsaka država ima doma in v tujini špijone, ki jih seveda drago plačuje. Avstro - Ogrska je zdala za svoje detektive letno 1, 500.000 kron, Francija en milijon frankov, Nemčija 1,654.000 mark, Anglija 1,200.000 kron, Italija tri milijone lir, poleg tega pa še 696.000 lir in 920.000 za podobne namene, ki niso natančneje označeni. Rusija je plačala za špijone 1900. leta 7,600.000 kron na ukaz carja, poleg pa še celih 6,700.000 za razne policijske namene. V tem se vidi, kaka policijska država je Rusija. Znano je, da so med špijoni in detektivji navadno malovredni ljudje, ki siloma iščejo »zarot«, da zaslužijo več denarja.

Kranjske vesti.

—r— **Pri današnji učiteljski konferenci** za mesto Ljubljana je bilo sprejeto K. Widrovo »Moje prvo berilo« z veliko večino in se upelje s prihodnjim šolskim letom v vse ljubljanske javne in zasebne ljudske šole.

—r— **Iz šolske službe.** Suplent na ljubljanskem učiteljskem dr. Josip Šmajdek je imenovan za glavnega učitelja na tem zavodu.

—r— **Anketa.** Dne 30. in 31. maja t. l. je zborovala pri c. kr. deželni vladi anketa, ki se je bavila z revizijo zakona o ponavljanih šolah, uvedbo kmetijskih tečajev, uvedbo šolskih kuhinj, kjer bi se dekleta po šolski dobi učila kuhanja in sploh gospodinjstva, in pa z uvedbo pravnika za šolske vrtove. Sklepi te ankete so bili precej soglasni in bodo prav veliko koristili, ako se resnično izvedejo. Učiteljem — ako jih bo sploh še kaj — bodo naložili nekaj novega dela, ki bo pa vsaj kolikortoliko plačano. Mi tudi pri tej priliki ponavljamo: Dajte učitelju poštno plačo za poštno delo, pa bo konec vseh tožba! Revno sit človek lahko pride na Šmarno goro čez kamenje in grmovje, ne da bi se držal izhojene poti, redno lačen človek premaguje na gladki cesti, preden pride do Save! — Anketa je predsedoval c. kr. dež. šol. nadzornik Fr. Levce, deželni odbor je zastopal dr. Zajec, navzoči so bili vodja dež. kmet. šole O. Rohrmann, prof. Jos. Verbič, dež. sadjarski instruktor Humek, vsi c. kr. okr. šol. nadzorniki in nadučitelji Črtnogaj, Lavtižar, Rant, Rus, Zupan, Žirovnik.

Štajerske vesti.

—š— **Nekateri učitelji**, ki se hočejo udeležiti tečaja na dež. kmet. šoli v St. Jurju ob juž. železnici, pošiljajo prošnje na ravnateljstvo te šole, kar pa ni pravilno. Prošnje se morajo poslati na dež. šol. svet, ker bo ta določil udeležence.

nadzorstvom »Zaveze«, vodstvo ne more ugoditi, ker je mnenja, da naj ostanejo novinci pri enakih prireditvah prosti brez spon. Pač pa je Zaveza po svojih zastopnikih vedno rade volje pripravljena pomagati jim, bodisi z nasveti ali pa kakorkoli. Priporočila pa se, da so abiturienti v svojih referatih stvarni in da zlasti vlade ne napadajo.

4. Določiti se v glavnem programu XXIV. glavne naše skupščine.

5. Vodstvo Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem se naprosi, da določi kak referat, ki je aktualen za Štajersko in da sporoči pravočasno vodstvu Zaveze tudi poročevalca.

6. Izpolnjene pole o načrtu izpremenjenih pravil prihajajo še vedno. Med drugimi so ju poslali koroški učitelji, ki so včlanjeni v društvu »Korotan«.

7. Predsednik Zveze društev meščanskih učiteljev na Moravskem, ravnatelj Peter Skalický, je praznoval ta mesec svojo 50letnico. V imenu Zaveze mu je čestital predsednik osebno, ko se je ta na povratku z letovišča mudil v Ljubljani.

8. Zvezi narodnih društev za Štajersko in Koroško je bil na njeno prošnjo odposlan imenik učiteljskih društev, ki so včlanjena v naši Zavezi.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Spored občnega zbora, ki se vrši 28. in 29. dne junija t. l. v Ptujju.

I. Odborova seja 28. junija ob 6. uri zvečer v Nar. domu.

II. Delegacijsko zborovanje dne 29. junija ob 10. uri predpoldne v Nar. domu.

1. Poročila odbornikov.
2. Določitev sporeda za občni zbor.
3. Predlogi.
4. Volitve.
  - a) odbora,
  - b) treh pregledovalcev računov,
  - c) odbornikov za Lehrerbund,
  - d) delegatov za Lehrerbund,
  - e) delegatov za Zavezino skupščino.
5. Slučajnosti.

III. Odborova seja takoj po delegacijskem zborovanju v svrhu konstituiranja.

IV. Občni zbor ob polu 4. popoldne v Narodnem domu:

1. Predavanje »Kam plovemo, tovariši?!« (Lud. Potočnik.)
2. Učiteljska gospodarska zadruga. (Ljudev. Černej.)
3. Zvečer ob 8. uri koncert v Narodnem domu, katerega priredi Ptujsko uč. društvo.

VI. V nedeljo, 30. junija eventualni izleti: a) v bližnjo okolico; b) v Haloze; c) čez Ormož, Svetinje, Jeruzalem v Ljutomer, skozi najlepši del Ljutomerskih goric, ako se oglasi dovoljno število udeležencev. Vodstvo.

Saleško učiteljsko društvo poleti v četrtek, dne 20. junija t. l., v Smartno na Paki ter zboruje tamkaj ob pol 11. uri dopoldne po sledečem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Dopisi in društvene zadeve. — 3. Šaljivo predavanje (tov. Košutnik). — 4. Slučajnosti.

Centeni člani sosednih učiteljskih društev ter drugi gostje se uljudno vabijo in so presrečno dobrodošli.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo redni občni zbor 9. maja t. l. v Klanecu. Udeležba je bila za istrske razmere naravnost ogromna; zakaj od 40 rednih članov se jih je zbralo 32. Zborovanje je otvoril predsednik Ant. Urbančič s primernim nagovorom, ki ga je končal s tem, da je prebral iz »Učit. Tovariša« spis, ki nosi naslov »Vseh živih dan«, ker ta sestavek je kakor namenjen za istrske razmere. Na to prečita tajnica zapisnik izrednega občnega zbora 5. okt. 1911 in ker noben ne ugovarja zapisniku, poročila o društvenem delovanju v l. 1911/12, katero poročilo je sprejel občni zbor s polnim zadovoljstvom. Blagajniško poročilo je izkazalo, da je imelo društvo v pretečenem letu 217:71 K stroškov. Račun je bil od občnega zbora soglasno potrjen in izvoljeni so bili sledeči pregledovalci računov: Marčelja Anton, nadučitelj v Hrušici, Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje, in Petaros Ivan, voditelj Golac.

Predno se je pričela volitev predsednika in odbora, opozori predsednik, da se lahko voli pismeno ali pa ustno, kakor določa občni zbor. Fran Venturini predloži, naj se voli ustno in ker je občni zbor temu predlogu pritril, se je vršila 5 minut kasneje volitev. Na predlog Greg. Leonardisa je bil soglasno zopet izvoljen predsednikom Ant. Urbančič, nadučitelj v Beljuncu, ki je sprejel volitev, a ob tej priliki pozval članstvo, da skrbi, da se vse učiteljsko drži in ravna po sklepih občnih zborov ter naj ima zaupanje v predsednika in izvoljeni odbor. Na predlog Fr. Venturinja so bili izvoljeni sledeči odborniki: Šiškovič Stefan, nadučitelj

Herpelje-Kozina, Jereb Fran, nadučitelj Dolina, Leonardis Gregor, nadučitelj Krkavi potok in Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje. Koj po občnem zboru je bila odborova seja in odbor se je ustanovil sledeče: Šiškovič, predsednik, odborov namestnik, Jereb, blagajnik in Brce, tajnik. K nadaljni točki (volitev delegatov v zavezo) opozori predsednik, naj se izvoli take delegate, ki se bodo udeležili glavne skupščine Zaveze, a obenem naj se pazi tudi na to, da se voli take, ki poznajo naše deželne razmere. Na predlog Jerebov so bili izvoljeni sledeči tovariši: Urbančič, Valentič, Venturini in tovarišica Mayer.

Koj po tej volitvi se je prešlo k točki: pregledovanje načrtov deželnih zakonov. Tovariš Valentič referira o treh načrtih, a na predlog Šiškovičev se izroči vso zadevo v pretres odboru, pri katerem se naj prisostvuje tudi referent Valentič.

Razpravljati se je imelo še posebej načrt zakona, s katerim bi se imela izvršiti nova regulacija učiteljskih plač. Tovariš predsednik pravi, da se vse avstrijsko učiteljsko poteza zato, da bi imelo ljudsko-šolsko učiteljsvo enake plače kakor jih ima državno uradništvo XI., X. IX. in VIII. plačilnega razreda, zato pa naj ima istrsko učiteljsvo enako urejene plače, kakor jih imajo državni uradniki teh razredov. Dalje še utemeljuje, naj ima učiteljsvo ženskega spola enake plače kakor učiteljsvo moškega spola. Oba tozadevna predloga sta bila sprejeta soglasno.

V razgovor je prišla tudi točka, ali naj se smejo učiteljice poročiti ali ne, a na predlog Šiškovičev se je sklenilo, naj referira o tem na prihodnjem izrednem občnem zboru ena cenjenih tovarišic.

Naš deželni šolski svet še ni izdal določil, kake naj bodo tiskovine zaradi šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905, zato se sklone, naj se spravi zadeva na dnevni red pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci, da se jih da potem v zalogo Učiteljski Tiskarni, ker dosedaj se rabi na nekaterih šolah Kranjske, a na nekaterih še stare tako da ni enotne ureditve.

Na to zaključni predsednik zborovanja, in ostali smo vsi pri skupnem obedu v hotelu gospe Fani Zagarjeve, katera nas je izborna postregla, zato bodi ji tu izrečena zahvala in nje hotel bodi priporočen vsakemu, ki pride v Klanec. Med prijateljskim razgovorom nam je le prekmalu potekel čas; večina se je odpeljala z vlakom, ki noče čakati.

Književnost in umetnost.

Albert Sič: Trgovsko računstvo za trgovske nadaljevalne šole in enoletne trgovske tečaje za deklice. I. del.*

Nša šolska literatura je napravila zadnje čase velik korak naprej. Vsak Slovenec, ki sta mu napredek in blaginja narole količjak pri srcu, mora iskreno pozdravljati to eminentno dejstvo.

Kakšni siromaki smo bili še pred kratkim baš na vsujem šolskoliterarnem polju! Nad ledino smo obupavali, ker se nam je zdelo, da je nikdar ne preorjemo, nad svojimi zmožnostmi smo dvomili in se tako, toneči v brezupno resignacijo, zatekali vedno le k sosedom.

Nikakor ne mislim, da danes ne potrebujemo več nobenega šolskoliterarnega posojila, bila bi to za ta hip še jako predrzna izjava. Toda nepobitna resnica je, da se nalaga naš kapital na jako visoke obresti in iz tega mora vznikniti počasni le — osamosvojitev! Treba pa je še mnogo dela, in sicer nesebičnega dela.

Slovinci smo sicer jako navdušeni ljudje, tega nam ni še res nihče odrekal, kdor nas je sodil, ali tega nam tudi ni pozabil očitati, da smo jako dostopni za malodušnost. Kar spremljamo danes s ključ hosa, to navadno jutri kamenjamo, in to je naš največji greh. Koliko dobrega smo že razdrli s to vihravostjo! Taki smo vsepovsod, kamorkoli se ozremo, in tudi šolskoliterarno polje nam ni v izjemo.

Pri vsej tej nehvali pa vendar vstajajo iz naše srede — in celo vedno pogosteje! — moške, polni idealov in ljubezni do povzdige naše kulture in z nesebično požrtvovalnostjo zastavljamo v ta namen svoje sile in zmožnosti. Ti moške delajo v zavesti, da noben trud za napredek ni ničev, prav zato, ker je napredek naraven in je narava večna. Kolikor smo jim mi pre malo hvaležni, jim bodo gotovo naši znanjci hvaležnejši.

Albert Sič nam je dal novo knjigo: »Trgovsko računstvo«, I. del. Druga dva dela izideta v kratkem, in potem se bo knjiga tudi strokovno ocenila. Moj namen je, da izpregovorim o knjigi na tem mestu le nekaj besed s stališča ljudske šole ter naših malih trgovcev in obrtnikov, ki jim

* Založilo trgovsko društvo Merkur. Natisnila Narodna tiskarna, Ljubljana 1912. Cena vezani knjigi K 1.60.

bo imenovano delo lahko v marsikaterem oziru s pridom služilo, dasi je v prvi vrsti namenjeno trgovskim nadaljevalnim šolam in enoletnim trgovskim tečajem za deklice.

Veliko koristnega bo lahko zajel ljudskološki učitelj že iz I. dela, dasi obsega ta del samo prvotne pojme o računstvu in računskih operacijah. Lepo število praktičnih zgledov in nalog nekako ilustrira ves I. del. Skoro vse te naloge bi se dale izračunati že na večrazrednici. Poleg okrajšaneve prostora pri računskih operacijah, ki bi se ga ne dalo več enostavneje ponazoriti, se odlikujejo posebno računski prikrajški pri množenju in deljenju ter pregledni podatki mer, uteži in noveev z najvažnejšimi inozemskimi.

Kolikokrat smo prišli v zadrego pri nalogah iz trgovske stroke, zlasti v višjih razredih! Imeli pač nismo pri rokah strokovne knjige. Tej nepriliki se bomo odslej lahko čisto izognili, če se poslužimo Sičeve knjige. S tem pa bomo tudi mnogo koristil učencem, zlasti onim, ki se mislijo pozneje posvetiti trgovski stroki ali vsaj obrti. (Konec prih.)

»Slovan« (6. šte.) ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Pridni birmanec. Iv. Lah: Bajka maja. Fran Milčinski: Sanje. Kmetarija: Poteze. Jos. Premk: Tomaž Gregorin. Pastuškin: Kralj Matjaž. Voj. Mole: Iz svetih ur. Bulbenko Tarasovič: Nesreča. Andrej Rušar: Nedelja. Listek. Poročila. Literatura. Razne slike.

Zvonček objavlja v 6. šte. to-le vsebino: 1. Fran Žgur: Ah, Zapojte! Pesem. 2. Rožnik. Vinjeta. 3. Cvetko Gorjančev: Kaj imaš rajši? ... Povest. Tone Rakovčan: Solnce, Pesem. 5. Fran Košir: Iz Studenic na Boč. Potopis s podobo. 6. Cv. Gorjančev: Pesem nabornikov. Pesem. 7. Fr. Rojec: Povest o življenju. Pesem. 8. Lad. O.: Število zvezd. Poučni spis. 9. Fr. Žgur: Groznja. Pesem. Cvetko Gorjančev: Prvošolcu v Juliju Valantu. Pesem. 11. Jos. Vandot: Desetnica. Planinska pripovedka. 12. Lenčica je rumeno potičico. Podoba k planinski pripovedki. 13. Fran Žgur: Povod vse cvete, zeleni... Pesem. 14. Tone Rakovčan: Pomladna. Pesem. Cvetko Gorjančev: Večerna. Pesem. 16. Tone Rakovčan: V cerkvi. Pesem. 17. Cvetko Gorjančev: Jurjeva. Pesem. 18. Povodni mož žvižga rakom. Podoba. 19. Ivo Trošt: Naročilo. Povest. 20. L. Černej: Šopek pesemc na grob materi. Pesmi. 21. Pouk in zabava.

Vabilo na naročbo. Dognana resnica je, da so javni nastopi s šolsko mladino mogočna izpodbuda k marljivosti otrok in k rednemu šolskemu obisku, in da se po šolskih prireditvah na prav poseben način zbuja in goji v ljudstvu simpatija do šole in do njenega dela.

Za vzporedje šolskih vesellic in slavnosti imamo Slovenci sicer že precej primerne tvarine; pesem za deklamovanje, gledaliških igrice itd., toda primerne glasbene snovi, brez katere si šolske prireditve niti misliti ne moremo, imamo še pač mnogo premalo, take namreč, ki bi ob učenju ne prizadajala niti učitelju niti učencem preveč truda, pa bi se z njo vendarle dosegel popoln uspeh.

Podpisane se je na tem polju že sicer poizkušal, toda po zatrevanju večšakov, ki so zadnje njegovo delce videli, se mu še nobena skladba dosedaj ni tako posrečila, kakor otroška spevoigra, ki jo misli v kratkem izdati in ki nosi naslov:

»Kosova gostija.«

Ko smo to delce, ki je tako preprosto zasnovano, da ga lahko učitelj prozva za otroki celo na najnižji stopnji, leta 1910. uprizarili z učenci I. razreda v Središču, je naredil nastop maličkov tako mogočen vtisk na navzoče starše, da se niso mogli dovolj načuditi, kako je mogoče z otroki, ki hodijo šele pet mesecev v šolo, doseči kaj takega.

Neki kritičen opazovalec je objavil o dotični otroški predstavi v »Narodnem Dnevniku« 1910, šte. 117 med drugim te le vrstice: »Ugajal je zlasti nastop maličkov, ki so peli »Kosovo gostijo«. Ta pesem je nekaj posebnega: prikupna melodija, šaljivo, pristno, narodno besedilo — vse se lepo strinja. Naše mnenje je, da bo »Kosova gostija« napravila pri šolskih vesellicah mnogo efekta, ako jo nje prireditelj prilično objavi.

Če še končno omenim, da je moji spevoigri narisal naslovni list priznani naš strokovnjak K. Humek v Krškem, je s tem rečeno, da ima delce tudi lično in zanimivo zunanjšino. — A. Kosl.

Op. uredništva: A. tem novem delu marljivega tovariša Kosija priobčimo posebno oceno. Za danes »Kosovo gostijo« najtopleje priporočamo.

Svetov. jezik Ido ima med švicarskim učiteljsvom že nad 60 pristašev, ki so večinoma tudi propagatorji tega v resnici zanimivega občila. Pa tudi inteligenca malih naprednih narodov, n. pr. Dancev, Švedov, ga vedno bolj uvažuje, kar potrjuje rastoče število odnotnih Idistov (Idancev).

Razpis nagrade za mešan zbor. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi

letošnje leto svojo 25letnico in priredi dne 8. septembra 1912 veliko narodno slavnost na Proseku pri Trstu. Za to priliko rabi društvo krepak — mogočen mešan zbor, s poljubnim, če mogoče domorodnim besedilom. Bil naj bi to zbor v treh stavih. V ta namen razpisuje nagrado 50 K.

Skladbe (mešani zbori) naj se pošljejo nepreklicno do 10. julija 1912 na naslov »Pevsko društvo Hajdrih na Proseku pri Trstu«, ki izroči nato skladbe posebnemu iz odličnih slovenskih glasbenikov sestavljenemu jury. Skladbe naj bodo v posebnem kuvertu s posvetilom, ime skladateljevo pa v drugi kuverti z enakim posvetilom. Nagrajena skladba ostane last »Hajdriha«, nenagrajena pa se vrnejo. V nadi, da se gg. slovenski skladatelji odzovejo sicer skromnemu razpisu, ostajata za odbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku A. Gorjup, t. č. predsednik, F. Kenda, t. č. tajnik.

SUKNO in modno blago za gospe in gospe pripravljeno v modni hiši Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorca na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.

Politiški pregled.

* Izprememba ministrstva. Ministrski predsednik grof Stürgkh je, kakor že znano, obolel na očeli. Njegovo zdravstveno stanje ni, kakor poročajo listi, bogve kako nevarno, vendar se širi vedno bolj govornica, da se grof Stürgkh ne povrne več na svoje mesto. Govori se že o izpremembi ministrstva kakor o gotovi stvari. Nekateri hočejo vedeti, da bo novo ministrstvo parlamentarno in imenuje se že imena novih mož. Pravijo namreč, da vstopijo v ministrstvo, in sicer od poljske strani načelnik poljskega kluba Leo in poslanec Gorski, od nemške strani dr. Sylvester in dr. Urban, kateri zadnji je prevzel finančno ministrstvo, za naslednika justičnega ministra dr. Hochenburgerja se imenuje član gosposke zbornice dr. Grabmayr, od češke strani bi vstopila v ministrstvo dr. Fiedler in član gosposke zbornice Vochanka, naučni minister Hussarek bi pa ostal, ravnotako domobranski minister Georgi. Poljedelski minister bi postal knez Schwarzenberg.

* Koliko izdajajo evropske države za ogleduhe. Vsaka država ima doma in v tujini špijone, ki jih sveda drago plačuje. Avstro-Ogrska je zdala za svoje detektive letno 1, 500.000 kron, Francija en milijon frankov, Nemčija 1,654.000 mark, Anglija 1,200.000 kron, Italija tri milijone lir, poleg tega pa še 696.000 lir in 920.000 za podobne namene, ki niso natančneje označeni. Rusija je plačala za špijone 1900. leta 7,600.000 kron na ukaz carja, poleg pa še celih 6,700.000 za razne policijske namene. V tem se vidi, kaka policijska država je Rusija. Znano je, da so med špijoni in detektivji navadno malovredni ljudje, ki siloma iščejo »zarot«, da zaslužijo več denarja.

Kranjske vesti.

—r— Pri današnji učiteljski konferenci za mesto Ljubljana je bilo sprejeto K. Widrovo »Moje prvo berilo« z veliko večino in se upelje s prihodnjim šolskim letom v vse ljubljanske javne in zasebne ljudske šole.

—r— Iz šolske službe. Suplent na ljubljanskem učiteljskem dr. Josip Šmajdek je imenovan za glavnega učitelja na tem zavodu.

—r— Anketa. Dne 30. in 31. maja t. l. je zborovala pri c. kr. deželni vladi anketa, ki se je bavila z revizijo zakona o ponavljanih šolah, uvedbo kmetijskih tečajev, uvedbo šolskih kuhinj, kjer bi se dekleta po šolski dobi učila kuhanja in sploh gospodinjstva, in pa z uvedbo pravnika za šolske vrtove. Sklepi te ankete so bili precej soglasni in bodo prav veliko koristili, ako se resnično izvedejo. Učiteljem — ako jih bo sploh še kaj — bodo naložili nekaj novega dela, ki bo pa vsaj kolikortoliko plačano. Mi tudi pri tej priliki ponavljamo: Dajte učitelju pošteno plačo za pošteno delo, pa bo konec vseh tožba! Revno sit človek lahko pride na Šmarno goro čez kamenje in grmovje, ne da bi se držal izhojene poti, redno lačen človek premaguje na gladki cesti, preden pride do Save! — Anketa je predsedoval c. kr. dež. šol. nadzornik Fr. Levec, deželni odbor je zastopal dr. Zajec, navzoči so bili vodja dež. kmet. šole O. Rohrmann, prof. Jos. Verbič, dež. sadjarski instruktor Humek, vsi c. kr. okr. šol. nadzorniki in nadučitelji Črnaogaj, Lavtižar, Rant, Rus, Zupan, Žirovnik.

Štajerske vesti.

—š— Nekateri učitelji, ki se hočejo udeležiti tečaja na dež. kmet. šoli v St. Jurju ob juž. železnici, pošiljajo prošnje na ravnateljstvo te šole, kar pa ni pravilno. Prošnje se morajo poslati na dež. šol. svet, ker bo ta določil udeležence.

nadzorstvom »Zaveze«, vodstvo ne more ugoditi, ker je mnenja, da naj ostanejo novinci pri enakih prireditvah prosti brez spon. Pač pa je Zaveza po svojih zastopnikih vedno rade volje pripravljena pomagati jim, bodisi z nasveti ali pa kakorkoli. Priporočila pa se, da so abiturienti v svojih referatih stvarni in da zlasti vlade ne napadajo.

4. Določijo se v glavnem programu XXIV. glavne naše skupščine.

5. Vodstvo Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem se naprosi, da določijo kak referat, ki je aktualen za Štajersko in da sporoči pravočasno vodstvu Zaveze tudi poročevalca.

6. Izpolnjene pole o načrtu izpremenjenih pravil prihajajo še vedno. Med drugimi so ju poslali koroški učitelji, ki so včlanjeni v društvu »Korotan«.

7. Predsednik Zveze društev meščanskih učiteljev na Moravskem, ravnatelj Peter Skalický, je praznoval ta mesec svojo 50letnico. V imenu Zaveze mu je čestital predsednik osebno, ko se je ta na povratku z letovišča mudil v Ljubljani.

8. Zvezi narodnih društev za Štajersko in Koroško je bil na njeno prošnjo odposlan imenik učiteljskih društev, ki so včlanjena v naši Zavezi.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Spored občnega zbora, ki se vrši 28. in 29. dne junija t. l. v Ptujju.

I. Odborova seja 28. junija ob 6. uri zvečer v Nar. domu.

II. Delegacijsko zborovanje dne 29. junija ob 10. uri predpoldne v Nar. domu.

1. Poročila odbornikov.
2. Določitev sporeda za občni zbor.
3. Predlogi.
4. Volitve.
  - a) odbora,
  - b) treh pregledovalcev računov,
  - c) odbornikov za Lehrerbund,
  - d) delegatov za Lehrerbund,
  - e) delegatov za Zavezino skupščino.
5. Slučajnosti.

III. Odborova seja takoj po delegacijskem zborovanju v svrhu konstituiranja.

IV. Občni zbor ob polu 4. popoldne v Narodnem domu:

1. Predavanje »Kam plovemo, tovariši?!« (Lud. Potočnik.)
2. Učiteljska gospodarska zadruga. (Ljudev. Černej.)
3. Zvečer ob 8. uri koncert v Narodnem domu, katerega priredi Ptujsko uč. društvo.
4. Slučajnosti.

VI. V nedeljo, 30. junija eventualni izleti: a) v bližnje okolice; b) v Haloze; c) čez Ormož, Svetinje, Jeruzalem v Ljutomer, skozi najlepši del Ljutomerskih goric, ako se oglasi dovoljno število udeležencev. Vodstvo.

Saleško učiteljsko društvo poleti v četrtek, dne 20. junija t. l., v Smartno na Paki ter zboruje tamkaj ob pol 11. uri dopoldne po sledečem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Dopisi in društvene zadeve. — 3. Šaljivo predavanje (tov. Košutnik). — 4. Slučajnosti.

Centeni člani sosednih učiteljskih društev ter drugi gostje se uljudno vabijo in so presrečno dobrodošli.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo redni občni zbor 9. maja t. l. v Klanecu. Udeležba je bila za istrske razmere naravnost ogromna; zakaj od 40 rednih članov se jih je zbralo 32. Zborovanje je otvoril predsednik Ant. Urbančič s primernim nagovorom, ki ga je končal s tem, da je prebral iz »Učit. Tovariša« spis, ki nosi naslov »Vseh živih dan«, ker ta sestavek je kakor namenjen za istrske razmere. Na to prečita tajnica zapisnik izrednega občnega zbora 5. okt. 1911 in ker noben ne ugovarja zapisniku, poročila o društvenem delovanju v l. 1911/12, katero poročilo je sprejel občni zbor s polnim zadovoljstvom. Blagajniško poročilo je izkazalo, da je imelo društvo v pretečenem letu 217:71 K stroškov. Račun je bil od občnega zbora soglasno potrjen in izvoljeni so bili sledeči pregledovalci računov: Marčelja Anton, nadučitelj v Hrušici, Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje, in Petaros Ivan, voditelj Golac.

Predno se je pričela volitev predsednika in odbora, opozori predsednik, da se lahko voli pismeno ali pa ustno, kakor določijo občni zbor. Fran Venturini predloži, naj se voli ustno in ker je občni zbor temu predlogu pritrtil, se je vršila 5 minut kasneje volitev. Na predlog Greg. Leonardisa je bil soglasno zopet izvoljen predsednikom Ant. Urbančič, nadučitelj v Beljuncu, ki je sprejel volitev, a ob tej priliki pozval članstvo, da skrbi, da se vse učiteljsko drži in ravna po sklepih občnih zborov ter naj ima zaupanje v predsednika in izvoljeni odbor. Na predlog Fr. Venturinja so bili izvoljeni sledeči odborniki: Šiškič Stefan, nadučitelj

Herpelje-Kozina, Jereb Fran, nadučitelj Dolina, Leonardis Gregor, nadučitelj Krkavi potok in Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje. Koj po občnem zboru je bila odborova seja in odbor se je ustanovil sledeče: Šiškič, predsednik, odborov namestnik, Jereb, blagajnik in Brce, tajnik. K nadaljni točki (volitev delegatov v zavezo) opozori predsednik, naj se izvli take delegate, ki se bodo udeležili glavne skupščine Zaveze, a obenem naj se pazi tudi na to, da se voli take, ki poznajo naše deželne razmere. Na predlog Jerebov so bili izvoljeni sledeči tovariši: Urbančič, Valentič, Venturini in tovarišica Mayer.

Koj po tej volitvi se je prešlo k točki: pregledovanje načrtov deželnih zakonov. Tovariš Valentič referira o treh načrtih, a na predlog Šiškičev se izroči vso zadevo v pretres odboru, pri katerem se naj prisostvuje tudi referent Valentič.

Razpravljati se je imelo še posebej načrt zakona, s katerim bi se imela izvršiti nova regulacija učiteljskih plač. Tovariš predsednik pravi, da se vse avstrijsko učiteljsko poteza zato, da bi imelo ljudsko-šolsko učiteljsvo enake plače kakor jih ima državno uradništvo XI., X. IX. in VIII. plačilnega razreda, zato pa naj ima istrsko učiteljsvo enako urejene plače, kakor jih imajo državni uradniki teh razredov. Dalje še utemeljuje, naj ima učiteljsvo ženskega spola enake plače kakor učiteljsvo moškega spola. Oba tozadevna predloga sta bila sprejeta soglasno.

V razgovor je prišla tudi točka, ali naj se smejo učiteljice poročiti ali ne, a na predlog Šiškičev se je sklenilo, naj referira o tem na prihodnjem izrednem občnem zboru ena cenjenih tovarišic.

Naš deželni šolski svet še ni izdal določil, kake naj bodo tiskovine zaradi šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905, zato se sklene, naj se spravi zadeva na dnevni red pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci, da se jih da potem v zalogo Učiteljski Tiskarni, ker dosedaj se rabi na nekaterih šolah Kranjske, a na nekaterih še stare tako da ni enotne ureditve.

Na to zaključil predsednik zborovanja, in ostali smo vsi pri skupnem obedu v hotelu gospe Fani Žagarjeve, katera nas je izborna postregla, zato bodi ji tu izrečena zahvala in nje hotel bodi priporočen vsakemu, ki pride v Klanec. Med prijateljskim razgovorom nam je le prekmalu potekel čas; večina se je odpejala z vlakom, ki noče čakati.

Književnost in umetnost.

Albert Sič: Trgovsko računstvo za trgovske nadaljevalne šole in enoletne trgovske tečaje za deklice. I. del.*

Nša šolska literatura je napravila zadnje čase velik korak naprej. Vsak Slovence, ki sta mu napredek in blaginja narole količjak pri srcu, mora iskreno pozdravljati to eminentno dejstvo.

Kakšni siromaki smo bili še pred kratkim baš na vsajem šolskoliterarnem polju! Nad ledino smo obupavali, ker se nam je zdelo, da je nikdar ne preorjemo, nad svojimi zmožnostmi smo dvomili in se tako, toneči v brezupno resignacijo, zatekali vedno le k sosedom.

Nikakor ne mislim, da danes ne potrebujemo več nobenega šolskoliterarnega posojila, bila bi to za ta hip še jako predrzna izjava. Toda nepobitna resnica je, da se nalaga naš kapital na jako visoke obresti in iz tega mora vznikniti počasi le — osamosvojitve! Treba pa je še mnogo dela, in sicer nesebičnega dela.

Slovinci smo sicer jako navdušeni ljudje, tega nam ni še res nihče odrekal, kdor nas je sodil, ali tega nam tudi ni pozabil očitati, da smo jako dostopni za malodušnost. Kar spremljamo danes s ključ hosa, to navadno jutri kamenjamo, in to je naš največji greh. Koliko dobrega smo že razdrli s to vihravostjo! Taki smo vsepovsod, kamorkoli se ozremo, in tudi šolskoliterarno polje nam ni v izjemo.

Pri vsej tej nehvali pa vendar vstajajo iz naše srede — in celo vedno pogostje! — možje, polni idealov in ljubezni do povzdige naše kulture in z nesebično požrtvovalnostjo zastavljamo v ta namen svoje sile in zmožnosti. Ti možje delajo v zavesti, da noben trud za napredek ni ničev, prav zato, ker je napredek naraven in je narava večna. Kolikor smo jim mi pre malo hvaležni, jim bodo gotovo naši znanjci hvaležnejši.

Albert Sič nam je dal novo knjigo: »Trgovsko računstvo«, I. del. Druga dva dela izideta v kratkem, in potem se bo knjiga tudi strokovno ocenila. Moj namen je, da izpregovorim o knjigi na tem mestu le nekaj besed s stališča ljudske šole ter naših malih trgovcev in obrtnikov, ki jim

* Založilo trgovsko društvo Merkur. Natisnila Narodna tiskarna, Ljubljana 1912. Cena vezani knjigi K 1.60.

bo imenovano delo lahko v marsikaterem oziru s pridom služilo, dasi je v prvi vrsti namenjeno trgovskim nadaljevalnim šolam in enoletnim trgovskim tečajem za deklice.

Veliko koristnega bo lahko zajel ljudskološki učitelj že iz I. dela, dasi obsega ta del samo prvotne pojme o računstvu in računskih operacijah. Lepo število praktičnih zgledov in nalog nekako ilustrira ves I. del. Skoro vse te naloge bi se dale izračunati že na večrazrednici. Poleg okrajšaneve prostora pri računskih operacijah, ki bi se ga ne dalo več enostavneje ponazoriti, se odlikujejo posebno računski prikrajški pri množenju in deljenju ter pregledni podatki mer, uteži in novecev z najvažnejšimi inozemskimi.

Kolikokrat smo prišli v zadrego pri nalogah iz trgovske stroke, zlasti v višjih razredih! Imeli pač nismo pri rokah strokovne knjige. Tej nepriliki se bomo odslej lahko čisto izognili, če se poslužimo Sičeve knjige. S tem pa bomo tudi mnogo koristil učencem, zlasti onim, ki se mislijo pozneje posvetiti trgovski stroki ali vsaj obrti. (Konec prih.)

»Slovan« (6. šte.) ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Pridni birmanec. Iv. Lah: Bajka maja. Fran Milčinski: Sanje. Kmetarija: Poteze. Jos. Premk: Tomaž Gregorin. Pastuškin: Kralj Matjaž. Voj. Mole: Iz svetih ur. Bulbenko Tarasovič: Nesreča. Andrej Rušar: Nedelja. Listek. Poročila. Literatura. Razne slike.

Zvonček objavlja v 6. šte. to-le vsebino: 1. Fran Žgur: Ah, Zapojte! Pesem. 2. Rožnik. Vinjeta. 3. Cvetko Gorjančev: Kaj imaš rajši? ... Povest. Tone Rakovčan: Solnce, Pesem. 5. Fran Košir: Iz Studenic na Boč. Potopis s podobo. 6. Cv. Gorjančev: Pesem nabornikov. Pesem. 7. Fr. Rojec: Povest o življenju. Pesem. 8. Lad. O.: Število zvezd. Poučni spis. 9. Fr. Žgur: Groznja. Pesem. Cvetko Gorjančev: Prvošolcu v Juliju Valantu. Pesem. 11. Jos. Vandot: Desetnica. Planinska pripovedka. 12. Lenčica je rumeno potičko. Podoba k planinski pripovedki. 13. Fran Žgur: Povod vse cvete, zeleni... Pesem. 14. Tone Rakovčan: Pomladna. Pesem. Cvetko Gorjančev: Večerna. Pesem. 16. Tone Rakovčan: V cerkvi. Pesem. 17. Cvetko Gorjančev: Jurjeva. Pesem. 18. Povodni mož žvižga rakom. Podoba. 19. Ivo Trošt: Naročilo. Povest. 20. L. Černej: Šopek pesemc na grob materi. Pesmi. 21. Pouk in zabava.

Vabilo na naročbo. Dognana resnica je, da so javni nastopi s šolsko mladino mogočna izpodbuda k marljivosti otrok in k rednemu šolskemu obisku, in da se po šolskih prireditvah na prav poseben način zbuja in goji v ljudstvu simpatija do šole in do njenega dela.

Za vzporedje šolskih vesellic in slavnosti imamo Slovenci sicer že precej primerne tvarine; pesem za deklamovanje, gledaliških igrice itd., toda primerne glasbene snovi, brez katere si šolske prireditve niti misliti ne moremo, imamo še pač mnogo premalo, take namreč, ki bi ob učenju ne prizadajala niti učitelju niti učencem preveč truda, pa bi se z njo vendarle dosegel popolen uspeh.

Podpisane se je na tem polju že sicer poizkušal, toda po zatrevanju večšakov, ki so zadnje njegovo delce videli, se mu še nobena skladba dosedaj ni tako posrečila, kakor otroška spevoigra, ki jo misli v kratkem izdati in ki nosi naslov:

»Kosova gostija.«

Ko smo to delce, ki je tako preprosto zasnovano, da ga lahko učitelj prozva za otroki celo na najnižji stopnji, leta 1910. uprizarili z učenci I. razreda v Središču, je naredil nastop maličkov tako mogočen vtisk na navzoče starše, da se niso mogli dovolj načuditi, kako je mogoče z otroki, ki hodijo šele pet mesecev v šolo, doseči kaj takega.

Neki kritičen opazovalec je objavil o dotični otroški predstavi v »Narodnem Dnevniku« 1910, šte. 117 med drugim te le vrstice: »Ugajal je zlasti nastop maličkov, ki so peli »Kosovo gostijo«. Ta pesem je nekaj posebnega: prikupna melodija, šaljivo, pristno, narodno besedilo — vse se lepo strinja. Naše mnenje je, da bo »Kosova gostija« napravila pri šolskih vesellicah mnogo efekta, ako jo nje prireditelj prilično objavi.

Če še končno omenim, da je moji spevoigri narisal naslovni list priznani naš strokovnjak K. Humek v Krškem, je s tem rečeno, da ima delce tudi lično in zanimivo zunanjšino. — A. Kosl.

Op. uredništva: A. tem novem delu marljivega tovariša Kosija priobčimo posebno oceno. Za danes »Kosovo gostijo« najtopleje priporočamo.

Svetov. jezik Ido ima med švicarskim učiteljsvom že nad 60 pristašev, ki so večinoma tudi propagatorji tega v resnici zanimivega občila. Pa tudi inteligenca malih naprednih narodov, n. pr. Dancev, Švedov, ga vedno bolj uvažuje, kar potrjuje rastoče število ondotnih Idistov (Idancev).

Razpis nagrade za mešan zbor. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi

letošnje leto svojo 25letnico in priredi dne 8. septembra 1912 veliko narodno slavnost na Proseku pri Trstu. Za to priliko rabi društvo krepak — mogočen mešan zbor, s poljubnim, če mogoče domorodnim besedilom. Bil naj bi to zbor v treh stavih. V ta namen razpisuje nagrado 50 K.

Skladbe (mešani zbori) naj se pošljejo nepreklicno do 10. julija 1912 na naslov »Pevsko društvo Hajdrih na Proseku pri Trstu«, ki izroči nato skladbe posebnemu iz odličnih slovenskih glasbenikov sestavljenemu jury. Skladbe naj bodo v posebnem kuvertu s posvetilom, ime skladateljevo pa v drugi kuverti z enakim posvetilom. Nagrajena skladba ostane last »Hajdriha«, nenagrajena pa se vrnejo. V nadi, da se gg. slovenski skladatelji odzovejo sicer skromnemu razpisu, ostajata za odbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku A. Gorjup, t. č. predsednik, F. Kenda, t. č. tajnik.

SUKNO in modno blago za gospe in gospe priporočila lazovna hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorcil na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke. **ZEFIRE**

Politiški pregled.

* Izprememba ministrstva. Ministrski predsednik grof Stürgkh je, kakor že znano, obolel na očeli. Njegovo zdravstveno stanje ni, kakor poročajo listi, bogve kako nevarno, vendar se širi vedno bolj govorica, da se grof Stürgkh ne povrne več na svoje mesto. Govori se že o izpremembi ministrstva kakor o gotovi stvari. Nekateri hočejo vedeti, da bo novo ministrstvo parlamentarno in imenuje se že imena novih mož. Pravijo namreč, da vstopijo v ministrstvo, in sicer od poljske strani načelnik poljskega kluba Leo in poslanec Gorski, od nemške strani dr. Sylvester in dr. Urban, kateri zadnji je prevzel finančno ministrstvo, za naslednika justičnega ministra dr. Hochenburgerja se imenuje član gosposke zbornice dr. Grabmayr, od češke stran bi vstopila v ministrstvo dr. Fiedler in član gosposke zbornice Vochanka, naučni minister Hussarek bi pa ostal, ravnotako domobranski minister Georgi. Poljedelski minister bi postal knez Schwarzenberg.

* Koliko izdajajo evropske države za ogleduhe. Vsaka država ima doma in v tujini špijone, ki jih seveda drago plačuje. Avstro-Ogrska je zdala za svoje detektive letno 1, 500.000 kron, Francija en milijon frankov, Nemčija 1,654.000 mark, Anglija 1,200.000 kron, Italija tri milijone lir, poleg tega pa še 696.000 lir in 920.000 za podobne namene, ki niso natančneje označeni. Rusija je plačala za špijone 1900. leta 7,600.000 kron na ukaz carja, poleg pa še celih 6,700.000 za razne policijske namene. V tem se vidi, kaka policijska država je Rusija. Znano je, da so med špijoni in detektivi navadno malovredni ljudje, ki siloma iščejo »zarot«, da zaslužijo več denarja.

Kranjske vesti.

—r— Pri današnji učiteljski konferenci za mesto Ljubljana je bilo sprejeto K. Widrovo »Moje prvo berilo« z veliko večino in se upelje s prihodnjim šolskim letom v vse ljubljanske javne in zasebne ljudske šole.

—r— Iz šolske službe. Suplent na ljubljanskem učiteljskem dr. Josip Šmajdek je imenovan za glavnega učitelja na tem zavodu.

—r— Anketa. Dne 30. in 31. maja t. l. je zborovala pri c. kr. deželni vladi anketa, ki se je bavila z revizijo zakona o ponavljanih šolah, uvedbo kmetijskih tečajev, uvedbo šolskih kuhinj, kjer bi se dekleta po šolski dobi učila kuhanja in sploh gospodinjstva, in pa z uvedbo pravnika za šolske vrtove. Sklepi te ankete so bili precej soglasni in bodo prav veliko koristili, ako se resnično izvedejo. Učiteljem — ako jih bo sploh še kaj — bodo naložili nekaj novega dela, ki bo pa vsaj kolikortoliko plačano. Mi tudi pri tej priliki ponavljamo: Dajte učitelju pošteno plačo za pošteno delo, pa bo konec vseh tožba! Revno sit človek lahko pride na Šmarno goro čez kamenje in grmovje, ne da bi se držal izhrojene poti, redno lačen človek premaguje na gladki cesti, preden pride do Save! — Anketa je predsedoval c. kr. dež. šol. nadzornik Fr. Levec, deželni odbor je zastopal dr. Zajec, navzoči so bili vodja dež. kmet. šole O. Rohrmann, prof. Jos. Verbič, dež. sadjarski instruktor Humek, vsi c. kr. okr. šol. nadzorniki in nadučitelji Črtnogaj, Lavtižar, Rant, Rus, Zupan, Žirovnik.

Štajerske vesti.

—š— Nekateri učitelji, ki se hočejo udeležiti tečaja na dež. kmet. šoli v St. Jurju ob juž. železnici, pošiljajo prošnje na ravnateljstvo te šole, kar pa ni pravilno. Prošnje se morajo poslati na dež. šol. svet, ker bo ta določil udeležence.

nadzorstvom »Zaveze«, vodstvo ne more ugoditi, ker je mnenja, da naj ostanejo novinci pri enakih prireditvah prosti brez spon. Pač pa je Zaveza po svojih zastopnikih vedno rade volje pripravljena pomagati jim, bodisi z nasveti ali pa kakorkoli. Priporočila pa se, da so abiturienti v svojih referatih stvarni in da zlasti vlade ne napadajo.

4. Določiti se v glavnem programu XXIV. glavne naše skupščine.

5. Vodstvo Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem se naprosi, da določi kak referat, ki je aktualen za Štajersko in da sporoči pravočasno vodstvu Zaveze tudi poročevalca.

6. Izpolnjene pole o načrtu izpremenjenih pravil prihajajo še vedno. Med drugimi so jo poslali koroški učitelji, ki so včlanjeni v društvu »Korotan«.

7. Predsednik Zveze društev meščanskih učiteljev na Moravskem, ravnatelj Peter Skalický, je praznoval ta mesec svojo 50letnico. V imenu Zaveze mu je čestital predsednik osebno, ko se je ta na povratku z letovišča mudil v Ljubljani.

8. Zvezi narodnih društev za Štajersko in Koroško je bil na njeno prošnjo odposlan imenik učiteljskih društev, ki so včlanjena v naši Zavezi.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Spored občnega zbora, ki se vrši 28. in 29. dne junija t. l. v Ptuj.

I. Odborova seja 28. junija ob 6. uri zvečer v Nar. domu.

II. Delegacijsko zborovanje dne 29. junija ob 10. uri predpoldne v Nar. domu.

1. Poročila odbornikov.
2. Določitev sporeda za občni zbor.
3. Predlogi.
4. Volitve.
  - a) odbora,
  - b) treh pregledovalcev računov,
  - c) odbornikov za Lehrerbund,
  - d) delegatov za Lehrerbund,
  - e) delegatov za Zavezino skupščino.
5. Slučajnosti.

III. Odborova seja takoj po delegacijskem zborovanju v svrhu konstituiranja.

IV. Občni zbor ob polu 4. popoldne v Narodnem domu:

1. Predavanje »Kam plovemo, tovariši?!« (Lud. Potočnik.)
2. Učiteljska gospodarska zadruga. (Ljudev. Černež.)
3. Zvečer ob 8. uri koncert v Narodnem domu, katerega priredi Ptujsko uč. društvo.
4. Slučajnosti.

VI. V nedeljo, 30. junija eventualni izleti: a) v bližnje okolice; b) v Haloze; c) čez Ormož, Svetinje, Jeruzalem v Ljutomer, skozi najlepši del Ljutomerskih gor, ako se oglasi dovoljno število udeležencev. Vodstvo.

Saleško učiteljsko društvo poleti v četrtek, dne 20. junija t. l., v Smartno na Paki ter zboruje tamkaj ob pol 11. uri dopoldne po sledečem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Dopisi in društvene zadeve. — 3. Šaljivo predavanje (tov. Košutnik). — 4. Slučajnosti.

Centeni člani sosednih učiteljskih društev ter drugi gostje se uljudno vabijo in so presrečno dobrodošli.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo redni občni zbor 9. maja t. l. v Klanecu. Udeležba je bila za istrske razmere naravnost ogromna; zakaj od 40 rednih članov se jih je zbralo 32. Zborovanje je otvoril predsednik Ant. Urbančič s primernim nagovorom, ki ga je končal s tem, da je prebral iz »Učit. Tovariša« spis, ki nosi naslov »Vseh živih dan«, ker ta sestavek je kakor namenjen za istrske razmere. Na to prečita tajnica zapisnik izrednega občnega zbora 5. okt. 1911 in ker noben ne ugovarja zapisniku, poročila o društvenem delovanju v l. 1911/12, katero poročilo je sprejel občni zbor s polnim zadovoljstvom. Blagajniško poročilo je izkazalo, da je imelo društvo v pretečenem letu 217:71 K stroškov. Račun je bil od občnega zbora soglasno potrjen in izvoljeni so bili sledeči pregledovalci računov: Marčelja Anton, nadučitelj v Hrušici, Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje, in Petaros Ivan, voditelj Golac.

Predno se je pričela volitev predsednika in odbora, opozori predsednik, da se lahko voli pismeno ali pa ustno, kakor določi občni zbor. Fran Venturini predloži, naj se voli ustno in ker je občni zbor temu predlogu pritril, se je vršila 5 minut kasneje volitev. Na predlog Greg. Leonardisa je bil soglasno zopet izvoljen predsednikom Ant. Urbančič, nadučitelj v Beljuncu, ki je sprejel volitev, a ob tej priliki pozval članstvo, da skrbi, da se vse učiteljsko drži in ravna po sklepih občnih zborov ter naj ima zaupanje v predsednika in izvoljeni odbor. Na predlog Fr. Venturinja so bili izvoljeni sledeči odborniki: Šiškovič Stefan, nadučitelj

Herpelje-Kozina, Jereb Fran, nadučitelj Dolina, Leonardis Gregor, nadučitelj Krkavi potok in Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje. Koj po občnem zboru je bila odborova seja in odbor se je ustanovil sledeče: Šiškovič, predsednik, odborov namestnik, Jereb, blagajnik in Brce, tajnik. K nadaljni točki (volitev delegatov v zavezo) opozori predsednik, naj se izvoli take delegate, ki se bodo udeležili glavne skupščine Zaveze, a obenem naj se pazi tudi na to, da se voli take, ki poznajo naše deželne razmere. Na predlog Jerebov so bili izvoljeni sledeči tovariši: Urbančič, Valentič, Venturini in tovarišica Mayer.

Koj po tej volitvi se je prešlo k točki: pregledovanje načrtov deželnih zakonov. Tovariš Valentič referira o treh načrtih, a na predlog Šiškovičev se izroči vso zadevo v pretres odboru, pri katerem se naj prisostvuje tudi referent Valentič.

Razpravljati se je imelo še posebej načrt zakona, s katerim bi se imela izvršiti nova regulacija učiteljskih plač. Tovariš predsednik pravi, da se vse avstrijsko učiteljsko poteza zato, da bi imelo ljudsko-šolsko učiteljsvo enake plače kakor jih ima državno uradništvo XI., X. IX. in VIII. plačilnega razreda, zato pa naj ima istrsko učiteljsvo enako urejene plače, kakor jih imajo državni uradniki teh razredov. Dalje še utemeljuje, naj ima učiteljsvo ženskega spola enake plače kakor učiteljsvo moškega spola. Oba tozadevna predloga sta bila sprejeta soglasno.

V razgovor je prišla tudi točka, ali naj se smejo učiteljice poročiti ali ne, a na predlog Šiškovičev se je sklenilo, naj referira o tem na prihodnjem izrednem občnem zboru ena cenjenih tovarišic.

Naš deželni šolski svet še ni izdal določil, kake naj bodo tiskovine zaradi šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905, zato se sklone, naj se spravi zadeva na dnevni red pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci, da se jih da potem v zalogo Učiteljski Tiskarni, ker dosedaj se rabi na nekaterih šolah Kranjske, a na nekaterih še stare tako da ni enotne ureditve.

Na to zaključil predsednik zborovanja, in ostali smo vsi pri skupnem obedu v hotelu gospe Fani Žagarjeve, katera nas je izborna postregla, zato bodi ji tu izrečena zahvala in nje hotel bodi priporočen vsakemu, ki pride v Klanec. Med prijateljskim razgovorom nam je le prekmalu potekel čas; večina se je odpeljala z vlakom, ki noče čakati.

Književnost in umetnost.

Albert Sič: Trgovsko računstvo za trgovske nadaljevalne šole in enoletne trgovske tečaje za deklice. I. del.*

Nša šolska literatura je napravila zadnje čase velik korak naprej. Vsak Slovenec, ki sta mu napredek in blaginja narole količkaj pri srcu, mora iskreno pozdravljati to eminentno dejstvo.

Kakšni siromaki smo bili še pred kratkim baš na vsujem šolskoliterarnem polju! Nad ledino smo obupavali, ker se nam je zdelo, da je nikdar ne preorjemo, nad svojimi zmožnostmi smo dvomili in se tako, toneči v brezupno resignacijo, zatekali vedno le k sosedom.

Nikakor ne mislim, da danes ne potrebujemo več nobenega šolskoliterarnega posojila, bila bi to za ta hip še jako predrzna izjava. Toda nepobitna resnica je, da se nalaga naš kapital na jako visoke obresti in iz tega mora vznikniti počasi le — osamosvojitve! Treba pa je še mnogo dela, in sicer nesebičnega dela.

Slovinci smo sicer jako navdušeni ljudje, tega nam ni še res nihče odrekal, kdor nas je sodil, ali tega nam tudi ni pozabil očitati, da smo jako dostopni za malodušnost. Kar spremljamo danes s ključ hosi, to navadno jutri kamenjamo, in to je naš največji greh. Koliko dobrega smo že razdrli s to vihravostjo! Taki smo vsepovsod, kamorkoli se ozremo, in tudi šolskoliterarno polje nam ni v izjemo.

Pri vsej tej nehvali pa vendar vstajajo iz naše srede — in celo vedno pogosteje! — možje, polni idealov in ljubezni do povzdige naše kulture in z nesebično požrtvovalnostjo zastavljamo v ta namen svoje sile in zmožnosti. Ti možje delajo v zavesti, da noben trud za napredek ni ničev, prav zato, ker je napredek naraven in je narava večna. Kolikor smo jim mi pre malo hvaležni, jim bodo gotovo naši znanjci hvaležnejši.

Albert Sič nam je dal novo knjigo: »Trgovsko računstvo«, I. del. Druga dva dela izideta v kratkem, in potem se bo knjiga tudi strokovno ocenila. Moj namen je, da izpregovorim o knjigi na tem mestu le nekaj besed s stališča ljudske šole ter naših malih trgovcev in obrtnikov, ki jim

* Založilo trgovsko društvo Merkur. Natisnila Narodna tiskarna, Ljubljana 1912. Cena vezani knjigi K 1.60.

bo imenovano delo lahko v marsikaterem oziru s pridom služilo, dasi je v prvi vrsti namenjeno trgovskim nadaljevalnim šolam in enoletnim trgovskim tečajem za deklice.

Veliko koristnega bo lahko zajel ljudskološki učitelj že iz I. dela, dasi obsega ta del samo prvotne pojme o računstvu in računskih operacijah. Lepo število praktičnih zgledov in nalog nekako ilustrira ves I. del. Skoro vse te naloge bi se dale izračunati že na večrazrednici. Poleg okrajšaneve prostora pri računskih operacijah, ki bi se ga ne dalo več enostavneje ponazoriti, se odlikujejo posebno računski prikrajski pri množenju in deljenju ter pregledni podatki mer, uteži in novcev z najvažnejšimi inozemskimi.

Kolikokrat smo prišli v zadrego pri nalogah iz trgovske stroke, zlasti v višjih razredih! Imeli pač nismo pri rokah strokovne knjige. Tej nepriliki se bomo odslej lahko čisto izognili, če se poslužimo Sičeve knjige. S tem pa bomo tudi mnogo koristili učencem, zlasti onim, ki se mislijo pozneje posvetiti trgovski stroki ali vsaj obrti. (Konec prih.)

»Slovan« (6. števec) ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Pridni birmanec. Iv. Lah: Bajka maja. Fran Milčinski: Sanje. Kmetarija: Poteze. Jos. Premk: Tomaž Gregorin. Pastuškin: Kralj Matjaž. Voj. Mole: Iz svetih ur. Bulbenko Tarasovič: Nesreča. Andrej Rušar: Nedelja. Listek. Poročila. Literatura. Razne slike.

Zvonček objavlja v 6. števec, to-le vsebino: 1. Fran Žgur: Ah, Zapojte! Pesem. 2. Rožnik. Vinjeta. 3. Cvetko Gorjančev: Kaj imaš rajši? ... Povest. Tone Rakovčan: Solnce, Pesem. 5. Fran Košir: Iz Studenic na Boč. Potopis s podobo. 6. Cv. Gorjančev: Pesem nabornikov. Pesem. 7. Fr. Rojec: Povest o življenju. Pesem. 8. Lad. O.: Število zvezd. Poučni spis. 9. Fr. Žgur: Groznja. Pesem. Cvetko Gorjančev: Prvošolcu 7. Juliju Valantu. Pesem. 11. Jos. Vandot: Desetnica. Planinska pripovedka. 12. Lenčica je rumeno potičko. Podoba k planinski pripovedki. 13. Fran Žgur: Povod vse cvete, zeleni... Pesem. 14. Tone Rakovčan: Pomladna. Pesem. Cvetko Gorjančev: Večerna. Pesem. 16. Tone Rakovčan: V cerkvi. Pesem. 17. Cvetko Gorjančev: Jurjeva. Pesem. 18. Povodni mož žvižga rakom. Podoba. 19. Ivo Trošt: Naročilo. Povest. 20. L. Černež: Šopek pesemc na grob materi. Pesmi. 21. Pouk in zabava.

Vabilo na naročbo. Dognana resnica je, da so javni nastopi s šolsko mladino mogočna izpodbuda k marljivosti otrok in k rednemu šolskemu obisku, in da se po šolskih prireditvah na prav poseben način zbuja in goji v ljudstvu simpatija do šole in do njenega dela.

Za vzporedje šolskih vesellic in slavnosti imamo Slovenci sicer že precej primerne tvarine; pesem za deklamovanje, gledaliških igrice itd., toda primerne glasbene snovi, brez katere si šolske prireditve niti misliti ne moremo, imamo še pač mnogo premalo, take namreč, ki bi ob učenju ne prizadala niti učitelju niti učencem preveč truda, pa bi se z njo vendarle dosegel popoln uspeh.

Podpisane se je na tem polju že sicer poizkušal, toda po zatrevanju večšakov, ki so zadnje njegovo delce videli, se mu še nobena skladba dosedaj ni tako posrečila, kakor otroška spevoigra, ki jo misli v kratkem izdati in ki nosi naslov:

»Kosova gostija.«

Ko smo to delce, ki je tako preprosto zasnovano, da ga lahko učitelj prozva za otroki celo na najnižji stopnji, leta 1910. uprizarili z učenci I. razreda v Središču, je naredil nastop maličkov tako mogočen vtisk na navzoče starše, da se niso mogli dovolj načuditi, kako je mogoče z otroki, ki hodijo šele pet mesecev v šolo, doseči kaj takega.

Neki kritičen opazovalec je objavil o dotični otroški predstavi v »Narodnem Dnevniku« 1910, števec 117 med drugim te le vrstice: »Ugajal je zlasti nastop maličkov, ki so peli »Kosovo gostijo«. Ta pesem je nekaj posebnega: prikupna melodija, šaljivo, pristno, narodno besedilo — vse se lepo strinja. Naše mnenje je, da bo »Kosova gostija« napravila pri šolskih vesellicah mnogo efekta, ako jo nje prireditelj prilično objavi.

Če še končno omenim, da je moji spevoigri narisal naslovni list priznani naš strokovnjak K. Humek v Krškem, je s tem rečeno, da ima delce tudi lično in zanimivo zunanjsčino. — A. Kosl.

Op. uredništva: A. tem novem delu marljivega tovariša Kosija priobčimo posebno oceno. Za danes »Kosovo gostijo« najtopleje priporočamo.

Svetov. jezik Ido ima med švicarskim učiteljsvom že nad 60 pristašev, ki so večinoma tudi propagatorji tega v resnici zanimivega občila. Pa tudi inteligenca malih naprednih narodov, n. pr. Dancev, Švedov, ga vedno bolj uvažuje, kar potrjuje rastoče število ondotnih Idistov (Idancev).

Razpis nagrade za mešan zbor. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi

letošnje leto svojo 25letnico in priredi dne 8. septembra 1912 veliko narodno slavnost na Proseku pri Trstu. Za to priliko rabi društvo krepak — mogočen mešan zbor, s poljubnim, če mogoče domorodnim besedilom. Bil naj bi to zbor v treh stavih. V ta namen razpisuje nagrado 50 K.

Skladbe (mešani zbori) naj se pošljejo nepreklicno do 10. julija 1912 na naslov »Pevsko društvo Hajdrih na Proseku pri Trstu.« ki izroči nato skladbe posebnemu iz odličnih slovenskih glasbenikov sestavljenemu jury. Skladbe naj bodo v posebnem kuvertu s posvetilom, ime skladateljevo pa v drugi kuverti z enakim posvetilom. Nagrajena skladba ostane last »Hajdriha«, nenagrajena pa se vrnejo. V nadi, da se gg. slovenski skladatelji odzovejo sicer skromnemu razpisu, ostajata za odbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku A. Gorjup, t. č. predsednik, F. Kenda, t. č. tajnik.

SUKNO in modno blago za gospe in gospe pripravila IZVORNA HIŠA PROKOP SKORKOVSKY IN SIN V HUMPOLCU NA ČELKEM Vzorci na željo franco. Zelo zmerni cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.

Politiški pregled.

* Izprememba ministrstva. Ministrski predsednik grof Stürgkh je, kakor že znano, obolel na očeli. Njegovo zdravstveno stanje ni, kakor poročajo listi, bogve kako nevarno, vendar se širi vedno bolj govorica, da se grof Stürgkh ne povrne več na svoje mesto. Govori se že o izpremembi ministrstva kakor o gotovi stvari. Nekateri hočejo vedeti, da bo novo ministrstvo parlamentarno in imenuje se že imena novih mož. Pravijo namreč, da vstopijo v ministrstvo, in sicer od poljske strani načelnik poljskega kluba Leo in poslanec Gorski, od nemške strani dr. Sylvester in dr. Urban, kateri zadnji je prevzel finančno ministrstvo, za naslednika justičnega ministra dr. Hochenburgerja se imenuje član gosposke zbornice dr. Grabmayr, od češke stran bi vstopila v ministrstvo dr. Fiedler in član gosposke zbornice Vochanka, naučni minister Hussarek bi pa ostal, ravnotako domobranski minister Georgi. Poljedelski minister bi postal knez Schwarzenberg.

* Koliko izdajajo evropske države za ogleduhe. Vsaka država ima doma in v tujini špijone, ki jih seveda drago plačuje. Avstro - Ogrska je zdala za svoje detektive letno 1, 500.000 kron, Francija en milijon frankov, Nemčija 1,654.000 mark, Anglija 1,200.000 kron, Italija tri milijone lir, poleg tega pa še 696.000 lir in 920.000 za podobne namene, ki niso natančneje označeni. Rusija je plačala za špijone 1900. leta 7,600.000 kron na ukaz carja, poleg pa še celih 6,700.000 za razne policijske namene. V tem se vidi, kaka policijska država je Rusija. Znano je, da so med špijoni in detektivi navadno malovredni ljudje, ki siloma iščejo »zarot«, da zaslužijo več denarja.

Kranjske vesti.

—r— Pri današnji učiteljski konferenci za mesto Ljubljana je bilo sprejeto K. Widrovo »Moje prvo berilo« z veliko večino in se upelje s prihodnjim šolskim letom v vse ljubljanske javne in zasebne ljudske šole.

—r— Iz šolske službe. Suplent na ljubljanskem učiteljskem dr. Josip Šmajdek je imenovan za glavnega učitelja na tem zavodu.

—r— Anketa. Dne 30. in 31. maja t. l. je zborovala pri c. kr. deželni vladi anketa, ki se je bavila z revizijo zakona o ponavljajnih šolah, uvedbo kmetijskih tečajev, uvedbo šolskih kuhinj, kjer bi se dekleta po šolski dobi učila kuhanja in sploh gospodinjstva, in pa z uvedbo pravnika za šolske vrtove. Sklepi te ankete so bili precej soglasni in bodo prav veliko koristili, ako se resnično izvedejo. Učiteljem — ako jih bo sploh še kaj — bodo naložili nekaj novega dela, ki bo pa vsaj kolikortoliko plačano. Mi tudi pri tej priliki ponavljamo: Dajte učitelju pošteno plačo za pošteno delo, pa bo konec vseh tožba! Revno sit človek lahko pride na Šmarno goro čez kamenje in grmovje, ne da bi se držal izhrojene poti, redno lačen človek premaguje na gladki cesti, preden pride do Save! — Anketa je predsedoval c. kr. dež. šol. nadzornik Fr. Levec, deželni odbor je zastopal dr. Zajec, navzoči so bili vodja dež. kmet. šole O. Rohrmann, prof. Jos. Verbič, dež. sadjarski instruktor Humek, vsi c. kr. okr. šol. nadzorniki in nadučitelji Črnaogaj, Lavtižar, Rant, Rus, Zupan, Žirovnik.

Štajerske vesti.

—š— Nekateri učitelji, ki se hočejo udeležiti tečaja na dež. kmet. šoli v St. Jurju ob juž. železnici, pošiljajo prošnje na ravnateljstvo te šole, kar pa ni pravilno. Prošnje se morajo poslati na dež. šol. svet, ker bo ta določil udeležence.

nadzorstvom »Zaveze«, vodstvo ne more ugoditi, ker je mnenja, da naj ostanejo novinci pri enakih prireditvah prosti brez spon. Pač pa je Zaveza po svojih zastopnikih vedno rade volje pripravljena pomagati jim, bodisi z nasveti ali pa kakorkoli. Priporočila pa se, da so abiturienti v svojih referatih stvarni in da zlasti vlade ne napadajo.

4. Določiti se v glavnem programu XXIV. glavne naše skupščine.

5. Vodstvo Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem se naprosi, da določi kak referat, ki je aktualen za Štajersko in da sporoči pravočasno vodstvu Zaveze tudi poročevalca.

6. Izpolnjene pole o načrtu izpremenjenih pravil prihajajo še vedno. Med drugimi so jo poslali koroški učitelji, ki so včlanjeni v društvu »Korotan«.

7. Predsednik Zveze društev meščanskih učiteljev na Moravskem, ravnatelj Peter Skalický, je praznoval ta mesec svojo 50letnico. V imenu Zaveze mu je čestital predsednik osebno, ko se je ta na povratku z letovišča mudil v Ljubljani.

8. Zvezi narodnih društev za Štajersko in Koroško je bil na njeno prošnjo odposlan imenik učiteljskih društev, ki so včlanjena v naši Zavezi.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Spored občnega zbora, ki se vrši 28. in 29. dne junija t. l. v Ptujju.

I. Odborova seja 28. junija ob 6. uri zvečer v Nar. domu.

II. Delegacijsko zborovanje dne 29. junija ob 10. uri predpoludne v Nar. domu.

1. Poročila odbornikov.
2. Določitev sporeda za občni zbor.
3. Predlogi.
4. Volitve.
  - a) odbora,
  - b) treh pregledovalcev računov,
  - c) odbornikov za Lehrerbund,
  - d) delegatov za Lehrerbund,
  - e) delegatov za Zavezino skupščino.

5. Slučajnosti.

III. Odborova seja takoj po delegacijskem zborovanju v svrhu konstituiranja.

IV. Občni zbor ob polu 4. popoldne v Narodnem domu:

1. Predavanje »Kam plovemo, tovariši?!« (Lud. Potočnik.)
2. Učiteljska gospodarska zadruga. (Ljudev. Černež.)

V. Zvečer ob 8. uri koncert v Narodnem domu, katerega priredi Ptujsko uč. društvo.

VI. V nedeljo, 30. junija eventualni izleti: a) v bližnje okolice; b) v Haloze; c) čez Ormož, Svetinje, Jeruzalem v Ljutomer, skozi najlepši del Ljutomerskih gor, ako se oglasi dovoljno število udeležencev. Vodstvo.

Saleško učiteljsko društvo poleti v četrtek, dne 20. junija t. l., v Smartno na Paki ter zboruje tamkaj ob pol 11. uri dopoldne po sledečem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Dopisi in društvene zadeve. — 3. Šaljivo predavanje (tov. Košutnik). — 4. Slučajnosti.

Čenjeni člani sosednih učiteljskih društev ter drugi gostje se uljudno vabijo in so presrečno dobrodošli.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo redni občni zbor 9. maja t. l. v Klanecu. Udeležba je bila za istrske razmere naravnost ogromna; zakaj od 40 rednih članov se jih je zbralo 32. Zborovanje je otvoril predsednik Ant. Urbančič s primernim nagovorom, ki ga je končal s tem, da je prebral iz »Učit. Tovariša« spis, ki nosi naslov »Vseh živih dan«, ker ta sestavek je kakor namenjen za istrske razmere. Na to prečita tajnica zapisnik izrednega občnega zbora 5. okt. 1911 in ker noben ne ugovarja zapisniku, poročila o društvenem delovanju v l. 1911/12, katero poročilo je sprejel občni zbor s polnim zadovoljstvom. Blagajniško poročilo je izkazalo, da je imelo društvo v pretečenem letu 217:71 K stroškov. Račun je bil od občnega zbora soglasno potrjen in izvoljeni so bili sledeči pregledovalci računov: Marčelja Anton, nadučitelj v Hrušici, Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje, in Petaros Ivan, voditelj Golac.

Predno se je pričela volitev predsednika in odbora, opozori predsednik, da se lahko voli pismeno ali pa ustno, kakor določa občni zbor. Fran Venturini predloži, naj se voli ustno in ker je občni zbor temu predlogu pritril, se je vršila 5 minut kasneje volitev. Na predlog Greg. Leonardisa je bil soglasno zopet izvoljen predsednikom Ant. Urbančič, nadučitelj v Beljuncu, ki je sprejel volitev, a ob tej priliki pozval članstvo, da skrbi, da se vse učiteljsko drži in ravna po sklepih občnih zborov ter naj ima zaupanje v predsednika in izvoljeni odbor. Na predlog Fr. Venturinja so bili izvoljeni sledeči odborniki: Šiškovič Štefan, nadučitelj

Herpelje-Kozina, Jereb Fran, nadučitelj Dolina, Leonardis Gregor, nadučitelj Krkavi potok in Brce Ant., voditelj Črnotiče - Podgorje. Koj po občnem zboru je bila odborova seja in odbor se je ustanovil sledeče: Šiškovič, predsednik, odborov namestnik, Jereb, blagajnik in Brce, tajnik. K nadaljni točki (volitev delegatov v zavezo) opozori predsednik, naj se izvli take delegate, ki se bodo udeležili glavne skupščine Zaveze, a obenem naj se pazi tudi na to, da se voli take, ki poznajo naše deželne razmere. Na predlog Jerebov so bili izvoljeni sledeči tovariši: Urbančič, Valentič, Venturini in tovarišica Mayer.

Koj po tej volitvi se je prešlo k točki: pregledovanje načrtov deželnih zakonov. Tovariš Valentič referira o treh načrtih, a na predlog Šiškovičev se izroči vso zadevo v pretres odboru, pri katerem se naj prisostvuje tudi referent Valentič.

Razpravljati se je imelo še posebej načrt zakona, s katerim bi se imela izvršiti nova regulacija učiteljskih plač. Tovariš predsednik pravi, da se vse avstrijsko učiteljsko poteza zato, da bi imelo ljudsko-šolsko učiteljsvo enake plače kakor jih ima državno uradništvo XI., X. IX. in VIII. plačilnega razreda, zato pa naj ima istrsko učiteljsvo enako urejene plače, kakor jih imajo državni uradniki teh razredov. Dalje še utemeljuje, naj ima učiteljsvo ženskega spola enake plače kakor učiteljsvo moškega spola. Oba tozadevna predloga sta bila sprejeta soglasno.

V razgovor je prišla tudi točka, ali naj se smejo učiteljice poročiti ali ne, a na predlog Šiškovičev se je sklenilo, naj referira o tem na prihodnjem izrednem občnem zboru ena cenjenih tovarišic.

Naš deželni šolski svet še ni izdal določil, kake naj bodo tiskovine zaradi šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905, zato se sklone, naj se spravi zadeva na dnevni red pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci, da se jih da potem v zalogo Učiteljski Tiskarni, ker dosedaj se rabi na nekaterih šolah Kranjske, a na nekaterih še stare tako da ni enotne ureditve.

Na to zaključil predsednik zborovanja, in ostali smo vsi pri skupnem obedu v hotelu gospe Fani Žagarjeve, katera nas je izborna postregla, zato bodi ji tu izrečena zahvala in nje hotel bodi priporočen vsakemu, ki pride v Klanec. Med prijateljskim razgovorom nam je le prekmalu potekel čas; večina se je odpejala z vlakom, ki noče čakati.

Književnost in umetnost.

Albert Sič: Trgovsko računstvo za trgovske nadaljevalne šole in enoletne trgovske tečaje za deklice. I. del.*

Nša šolska literatura je napravila zadnje čase velik korak naprej. Vsak Slovence, ki sta mu napredek in blaginja narole količjak pri srcu, mora iskreno pozdravljati to eminentno dejstvo.

Kakšni siromaki smo bili še pred kratkim baš na vsujem šolskoliterarnem polju! Nad ledino smo obupavali, ker se nam je zdelo, da je nikdar ne preorjemo, nad svojimi zmognostmi smo dvomili in se tako, toneči v brezupno resignacijo, zatekali vedno le k sosedom.

Nikakor ne mislim, da danes ne potrebujemo več nobenega šolskoliterarnega posojila, bila bi to za ta hip še jako predrzna izjava. Toda nepobitna resnica je, da se nalaga naš kapital na jako visoke obresti in iz tega mora vznikniti počasi le — osamosvojitev! Treba pa je še mnogo dela, in sicer nesebičnega dela.

Slovinci smo sicer jako navdušeni ljudje, tega nam ni še res nihče odrekal, kdor nas je sodil, ali tega nam tudi ni pozabil očitati, da smo jako dostopni za malodušnost. Kar spremljamo danes s ključ hosa, to navadno jutri kamenjamo, in to je naš največji greh. Koliko dobrega smo že razdrli s to vihravostjo! Taki smo vsepovsod, kamorkoli se ozremo, in tudi šolskoliterarno polje nam ni v izjemo.

Pri vsej tej nehvali pa vendar vstajajo iz naše srede — in celo vedno pogosteje! — moške, polni idealov in ljubezni do povzdige naše kulture in z nesebično požrtvovalnostjo zastavljamo v ta namen svoje sile in zmognosti. Ti moške delajo v zavesti, da noben trud za napredek ni ničev, prav zato, ker je napredek naraven in je narava večna. Kolikor smo jim mi pre malo hvaležni, jim bodo gotovo naši znanjci hvaležnejši.

Albert Sič nam je dal novo knjigo: »Trgovsko računstvo«, I. del. Druga dva dela izideta v kratkem, in potem se bo knjiga tudi strokovno ocenila. Moj namen je, da izpregovorim o knjigi na tem mestu le nekaj besed s stališča ljudske šole ter naših malih trgovcev in obrtnikov, ki jim

* Založilo trgovsko društvo Merkur. Natisnila Narodna tiskarna, Ljubljana 1912. Cena vezani knjigi K 1.60.

bo imenovano delo lahko v marsikaterem oziru s pridom služilo, dasi je v prvi vrsti namenjeno trgovskim nadaljevalnim šolam in enoletnim trgovskim tečajem za deklice.

Veliko koristnega bo lahko zajel ljudskološki učitelj že iz I. dela, dasi obsega ta del samo prvotne pojme o računstvu in računskih operacijah. Lepo število praktičnih zgledov in nalog nekako ilustrira ves I. del. Skoro vse te naloge bi se dale izračunati že na večrazrednici. Poleg okrajšaneve prostora pri računskih operacijah, ki bi se ga ne dalo več enostavneje ponazoriti, se odlikujejo posebno računski prikrajški pri množenju in deljenju ter pregledni podatki mer, uteži in noveev za najvažnejšimi inozemskimi.

Kolikokrat smo prišli v zadrego pri nalogah iz trgovske stroke, zlasti v višjih razredih! Imeli pač nismo pri rokah strokovne knjige. Tej nepriliki se bomo odslej lahko čisto izognili, če se poslužimo Sičeve knjige. S tem pa bomo tudi mnogo koristili učencem, zlasti onim, ki se mislijo pozneje posvetiti trgovski stroki ali vsaj obrti. (Konec prih.)

»Slovan« (6. šte.) ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Pridni birmanec. Iv. Lah: Bajka maja. Fran Milčinski: Sanje. Kmetarija: Poteze. Jos. Premk: Tomaž Gregorin. Pastuškin: Kralj Matjaž. Voj. Mole: Iz svetih ur. Bulbenko Tarasovič: Nesreča. Andrej Rušar: Nedelja. Listek. Poročila. Literatura. Razne slike.

Zvonček objavlja v 6. šte. to-le vsebino: 1. Fran Žgur: Ah, Zapojte! Pesem. 2. Rožnik. Vinjeta. 3. Cvetko Gorjančev: Kaj imaš rajši? ... Povest. Tone Rakovčan: Solnce, Pesem. 5. Fran Košir: Iz Studenic na Boč. Potopis s podobo. 6. Cv. Gorjančev: Pesem nabornikov. Pesem. 7. Fr. Rojec: Povest o življenju. Pesem. 8. Lad. O.: Število zvezd. Poučni spis. 9. Fr. Žgur: Groznja. Pesem. Cvetko Gorjančev: Prvošolcu 7. Juliju Valantu. Pesem. 11. Jos. Vandot: Desetnica. Planinska pripovedka. 12. Lenčica je rumeno potičko. Podoba k planinski pripovedki. 13. Fran Žgur: Povod vse cvete, zeleni... Pesem. 14. Tone Rakovčan: Pomladna. Pesem. Cvetko Gorjančev: Večerna. Pesem. 16. Tone Rakovčan: V cerkvi. Pesem. 17. Cvetko Gorjančev: Jurjeva. Pesem. 18. Povodni mož žvižga rakom. Podoba. 19. Ivo Trošt: Naročilo. Povest. 20. L. Černež: Šopek pesemc na grob materi. Pesmi. 21. Pouk in zabava.

Vabilo na naročbo. Dognana resnica je, da so javni nastopi s šolsko mladino mogočna izpodbuda k marljivosti otrok in k rednemu šolskemu obisku, in da se po šolskih prireditvah na prav poseben način zbuja in goji v ljudstvu simpatija do šole in do njenega dela.

Za vzporedje šolskih vesel in slavnosti imamo Slovenci sicer že precej primerne tvarine; pesem za deklamovanje, gledaliških igrice itd., toda primerne glasbene snovi, brez katere si šolske prireditve niti misliti ne moremo, imamo še pač mnogo premalo, take namreč, ki bi ob učenju ne prizadajala niti učitelju niti učencem preveč truda, pa bi se z njo vendarle dosegel popoln uspeh.

Podpisane se je na tem polju že sicer poizkušal, toda po zatrevanju večšakov, ki so zadnje njegovo delce videli, se mu še nobena skladba dosedaj ni tako posrečila, kakor otroška spevoigra, ki jo misli v kratkem izdati in ki nosi naslov:

»Kosova gostija.«

Ko smo to delce, ki je tako preprosto zasnovano, da ga lahko učitelj prozva za otroki celo na najnižji stopnji, leta 1910. uprizarili z učenci I. razreda v Središču, je naredil nastop maličkov tako mogočen vtisk na navzoče starše, da se niso mogli dovolj načuditi, kako je mogoče z otroki, ki hodijo šele pet mesecev v šolo, doseči kaj takega.

Neki kritičen opazovalec je objavil o dotični otroški predstavi v »Narodnem Dnevniku« 1910, šte. 117 med drugim te le vrstice: »Ugajal je zlasti nastop maličkov, ki so peli »Kosovo gostijo«. Ta pesem je nekaj posebnega: prikupna melodija, šaljivo, pristno, narodno besedilo — vse se lepo strinja. Naše mnenje je, da bo »Kosova gostija« napravila pri šolskih veselicah mnogo efekta, ako jo nje prireditelj prilično objavi.

Če še končno omenim, da je moji spevoigri narisal naslovni list priznani naš strokovnjak K. Humek v Krškem, je s tem rečeno, da ima delce tudi lično in zanimivo zunanjšino. — A. Kosl.

Op. uredništva: A. tem novem delu marljivega tovariša Kosija priobčimo posebno oceno. Za danes »Kosovo gostijo« najtopleje priporočamo.

Svetov. jezik Ido ima med švicarskim učiteljsvom že nad 60 pristašev, ki so večinoma tudi propagatorji tega v resnici zanimivega občila. Pa tudi inteligenca malih naprednih narodov, n. pr. Dancev, Švedov, ga vedno bolj uvažuje, kar potrjuje rastoče število ondotnih Idistov (Idancev).

Razpis nagrade za mešan zbor. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi

letošnje leto svojo 25letnico in priredi dne 8. septembra 1912 veliko narodno slavnost na Proseku pri Trstu. Za to priliko rabi društvo krepak — mogočen mešan zbor, s poljubnim, če mogoče domorodnim besedilom. Bil naj bi to zbor v treh stavih. V ta namen razpisuje nagrado 50 K.

Skladbe (mešani zbori) naj se pošljejo nepreklicno do 10. julija 1912 na naslov »Pevsko društvo Hajdrih na Proseku pri Trstu«, ki izroči nato skladbe posebnemu iz odličnih slovenskih glasbenikov sestavljenemu jury. Skladbe naj bodo v posebnem kuvertu s posvetilom, ime skladateljevo pa v drugi kuverti z enakim posvetilom. Nagrajena skladba ostane last »Hajdriha«, nenagrajena pa se vrnejo. V nadi, da se gg. slovenski skladatelji odzovejo sicer skromnemu razpisu, ostajata za odbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku A. Gorjup, t. č. predsednik, F. Kenda, t. č. tajnik.

SUKNO	in modno blago za gospe in gospe pripravila izvozna hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem	ZEFIRE
Vzorci na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.		

Politiški pregled.

* Izprememba ministrstva. Ministrski predsednik grof Stürgkh je, kakor že znano, obolel na očeli. Njegovo zdravstveno stanje ni, kakor poročajo listi, bogve kako nevarno, vendar se širi vedno bolj govornica, da se grof Stürgkh ne povrne več na svoje mesto. Govori se že o izpremembi ministrstva kakor o gotovi stvari. Nekateri hočejo vedeti, da bo novo ministrstvo parlamentarno in imenuje se že imena novih mož. Pravijo namreč, da vstopijo v ministrstvo, in sicer od poljske strani načelnik poljskega kluba Leo in poslanec Gorski, od nemške strani dr. Sylvester in dr. Urban, kateri zadnji je prevzel finančno ministrstvo, za naslednika justičnega ministra dr. Hochenburgerja se imenuje član gosposke zbornice dr. Grabmayr, od češke stran bi vstopila v ministrstvo dr. Fiedler in član gosposke zbornice Vochanka, naučni minister Hussarek bi pa ostal, ravnotako domobranski minister Georgi. Poljedelski minister bi postal knez Schwarzenberg.

* Koliko izdajajo evropske države za ogleduhe. Vsaka država ima doma in v tujini špijone, ki jih seveda drago plačuje. Avstro-Ogrska je zdala za svoje detektive letno 1, 500.000 kron, Francija en milijon frankov, Nemčija 1,654.000 mark, Anglija 1,200.000 kron, Italija tri milijone lir, poleg tega pa še 696.000 lir in 920.000 za podobne namene, ki niso natančneje označeni. Rusija je plačala za špijone 1900. leta 7,600.000 kron na ukaz carja, poleg pa še celih 6,700.000 za razne policijske namene. V tem se vidi, kaka policijska država je Rusija. Znano je, da so med špijoni in detektivi navadno malovredni ljudje, ki siloma iščejo »zarot«, da zaslužijo več denarja.

Kranjske vesti.

—r— Pri današnji učiteljski konferenci za mesto Ljubljana je bilo sprejeto K. Widrovo »Moje prvo berilo« z veliko večino in se upelje s prihodnjim šolskim letom v vse ljubljanske javne in zasebne ljudske šole.

—r— Iz šolske službe. Suplent na ljubljanskem učiteljskem dr. Josip Šmajdek je imenovan za glavnega učitelja na tem zavodu.

—r— Anketa. Dne 30. in 31. maja t. l. je zborovala pri c. kr. deželni vladi anketa, ki se je bavila z revizijo zakona o ponavljanih šolah, uvedbo kmetijskih tečajev, uvedbo šolskih kuhinj, kjer bi se dekleta po šolski dobi učila kuhanja in sploh gospodinjstva, in pa z uvedbo pravnika za šolske vrtove. Sklepi te ankete so bili precej soglasni in bodo prav veliko koristili, ako se resnično izvedejo. Učiteljem — ako jih bo sploh še kaj — bodo naložili nekaj novega dela, ki bo pa vsaj kolikortoliko plačano. Mi tudi pri tej priliki ponavljamo: Dajte učitelju poštno plačo za pošteno delo, pa bo konec vseh tožba! Revno sit človek lahko pride na Šmarno goro čez kamenje in grmovje, ne da bi se držal izhrojene poti, redno lačen človek premaguje na gladki cesti, preden pride do Save! — Anketa je predsedoval c. kr. dež. šol. nadzornik Fr. Levce, deželni odbor je zastopal dr. Zajec, navzoči so bili vodja dež. kmet. šole O. Rohrmann, prof. Jos. Verbič, dež. sadjarski instruktor Humek, vsi c. kr. okr. šol. nadzorniki in nadučitelji Črnačaj, Lavtižar, Rant, Rus, Zupan, Žirovnik.

Štajerske vesti.

—š— Nekateri učitelji, ki se hočejo udeležiti tečaja na dež. kmet. šoli v St. Jurju ob juž. železnici, pošiljajo prošnje na ravnateljstvo te šole, kar pa ni pravilno. Prošnje se morajo poslati na dež. šol. svet, ker bo ta določil udeležence.